

KAIS. KÖN. HOE

BIBLIOTHEK

55.771-B

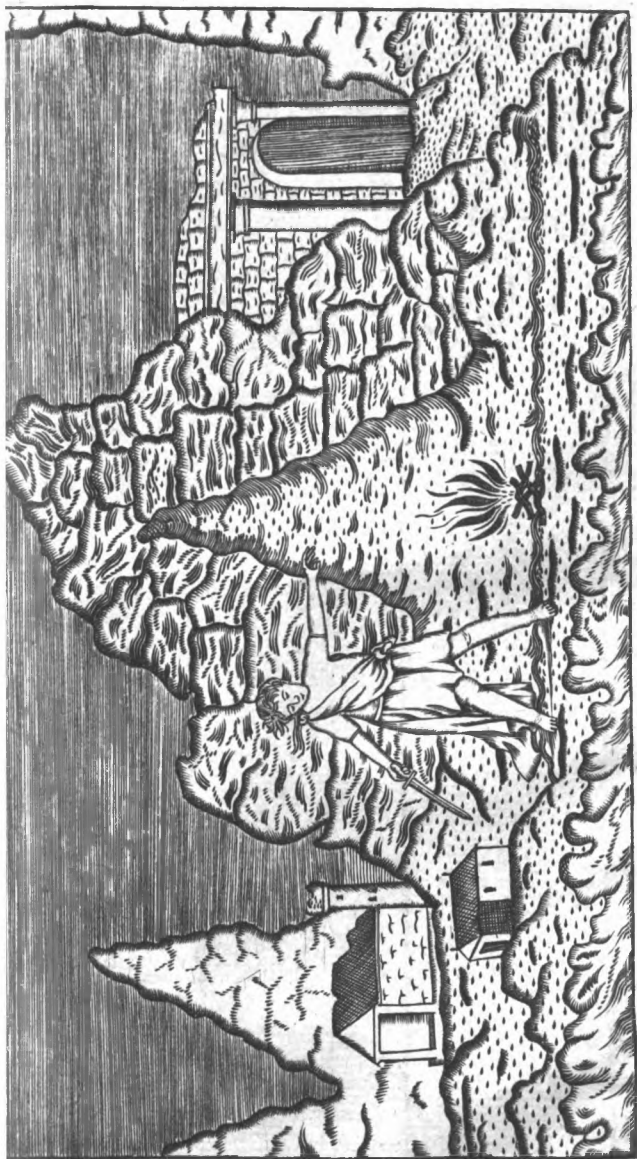
Alt-

A'

Szerentsés Puszta Sziget.

Szerződött

Sz. b. Váczy Sándor

által.

55771-B.

P é s t e n,

Ns. Trattner János Tamás betűivel 's költségével.

1 8 2 1.

Nem azért, hogy tsekély munkám a' nagy Hír templomába tündököllyön, avagy ezt koszorúzza az érdeemes Olvasó, vettem kezembe gyenge tollamat, tsupán azaz édes gondolkodás éleszté lankadt költeményemet, hogy ezzel Hazámnak szolgálni kívánok — ennek hibás voltát magam megismerem, azt nemis mentegetem, és nemis pirúl orczám annak tagadásával, mert tsupán ifjú elmémnek még pallérozatlan Paisát vetem azok ellen, kik ámbár a' pallérozódás árjával bé töltötték éltek' térségét, mégis abbúl Haza Társaiknak szomjait nem enyhítik, hanem ama' fősvény Zsugoriként kintseket a' földbe temetvén, inkább az enyészetnek, mint a' közhaszonnak áldozák!! de ezeket megvetvén Édes Nyelvünk Pártfogóinak, és az abban gyönyörködő Olvasóknak ezt mély tisztelettel ajánlom Mező Keresztesen Bőjt más Havának első napján 1819-dik esztendőben.

A' Szerző.

Tsak a' nyögő Gerliczéknek

'S a' hűsán hangitsállo

Szomorú Fülemléknek

Bús Szivemet elálló

Keservit ha kiáltom!

Bűm enyhülléssel váltom —

Mellyem már nem bírja

Panaszszát, hát írja !!

Azon gyászos tárgyakra nyit utat dalom,
mellyeknek lényeit a' dől, és vakmérés-
ség a' hajdan tündöklő arany időbe álta-
tott, midőn azoknak szégyen - köveit a'
Rény düts emlékü oszlopjainak sorompói
közé kívánták helyhezteni. — Szomorú volt
akkor Siciliának állapotja, mert egy rész-
ről a' Pártosok, más részről a' Rablók se-
regei ostromlották, és pusztították az egész
szigetet; tsak kevesen maradtak azon igaz
Hazafiak, kik életeket, 's mindeneket ha-
zajokért áldozták; ugyan tsak nem legalább-
való készséggel védelmezte azt az öreg
Médus Herczeg kissebb fiával Arzessel, és
ennek jó Baráttjával Midennal; ezen utó-
sónak öreg Attya Krassus Herczeg tsak
nem mindenétül megfosztatván, a' Párto-
sok által közel a' Táborhoz Leányával Re-
nósával egy kisedő mezei majorjába, (mely-
től még az irigység meg nem fosztotta) tar-
tózkodott.

Már erőssen állott a' had Médus ve-
zérlése alatt, midőn a' Pártosok egy hold-
napig való fegyverszünést kértek ő tőle,
nem illett ugyan a' Pártosok kéréseit elfo-
gadni, de mivel maga népének lankadsá-
gát is észre vette, megegyezett kérések

tellyesítésébe; ugyan azon gyászos est homályába, mellynek kezdetét annyi számú Hazafiak nem érhatték, a' fekete fellegek azoknak örök emlékü vitézségeket, és siralmas eseteiket könnyezték; már bésététedt, midőn a' szelíd Hold sugárait a' sűrű ködök között eresztette, mintegy parantsolván azoknak oszlásokat; már csak egyedül maga díszeskedett Királyi székében, mintegy bátorítva jövendőlte már már a' tsendesen szunnyadozó vitézeknek elközelgető győzedelmi Borostyán koszorúikat.

Ezen estve mind szüntelen habzott a' Mídon nyugodalma, melynek okát, ha bár miként erőlködött is, meg nem tudhatta; végre előlhozott fegyvereit felöltötte, és lassú lépésekkel az álomtúl elnyomattatott Katonák sorai között (kiket Baráti, 's Véreiknek boszszúllást szomjúzó árnyaik még álmokban is el nem hagytak, hogy esetek szörnyét újra ne elevenítenék képzelődéseikbe) mély gondolataival küszködén, indult Barátya sátora felé. Illy állapotba jutott az Arzes sátorához, és mihelyt az Őr megismérte, szokott tisztelete megtétele után azonnal bé eresztette, de mely igen el álmélkodott bemenetelekor, mivel Barátyát is hasonló felfegyverkezve találta, kiis épen parantsolta Paripájának azonnal hozzája vezettetését; ezen esetet nem tudta mire vélni, ugyan azért köszöntése után így szólította meg:

Mídon. Kedves Arzesem! látom szokásod ellen nyughatatlanok minden lépé-

seid, fel vagy fegyverkezve, azért kérlek, ne titkold változásod okát leghívebb Barátod előtt.

Arzes. Barátom, semmitse illetődj, én tehozzád akartam menni, hogy sétálni hívjalak, de a' mint látom, te engemet megelőztél —

Mídon. Talán egy Istenség vezérli gondolatinkat, én már felkészültem a' sétálásra.

Igy elindulának lóháton a' sátoztúl, négy szolgák kísérek őket, úttyoikat vették a' Himéra folyó vizének, kiki némán halgatott, a' bokrok közt lengedező Zephír, és a' csergedezők nevelték az utozók figyelmét. Már jól elhaladtak a' sűrűben, míg nem végre félbe szakasztotta a' halgatást

Mídon. Barátom te igen szomorú vagy, vald meg titkaidat, ha mingyárt nem gyógyíthatom is, legalább enyhíteni akarom keservidet.

Arzes. Te enyhítenéd e' tehát? holt magad lyuggattad sebeimet.

Mídon. Hogyhogy Barátom? szóly világosabban, de én esküszök minden halhatatlanokra, hogyha vétettem azonnal a' csendes Elyseum mezején várlak élted fogytaig, a' hol is kérek akkor tőled engedelmet, midőn Lelkeink véghetetlenül egyesülnek. Azért is szóly?

Arzes. Szégyenlem, hogy gyengeségem elárúlt, de még te is szégyeld magad vágyalkodásodért,

Midon. Tehát engedelmet kérek.

Itt öszvetanátskoztak ezen Ifjak, és elvégezték magokba, hogy az öreg Krassus-hoz veszik úttyokat a' Hold segedelmével, és hogy két szolgákat vissza küldjenek a' Táborba, kik is Médusnak hol léttéket jelentenék, és -a' szükségeseket meg tennék sátoraikba. Alig különböztek egymástól, még a' lovak dobogásai is hallattak, midőn némely kiáltások megállították az Ifiak serény igyekezeteit, mivel a' Táborba menő szolgáknak szavok, és kardok tsattogásai hallattak, vissza fordultak, és látták (gyalázatos dolog) hogy a' vissza küldött két szolgákat tizenkét fegyveres megtámadta. Hozzájuk érkezésekig már a' két szolgák négyet kontzoltak fel, az úton állók nem is ügyeltek a' jövevényekre, mivel tsalhatatlanul hitték azokban bajtársaiknak érkezéseket, s hátok megébótsájtották; ekkor a' két ifjú Barátok sem kémélették karjokat, s fegyvereket, mivel két tsapással Arzész kettőt a' földre terítve, fekete lelkeket a' Poklok kormos kapujáig űzte; Midon nem különben egybül kettőt tsinált, az egygyik szolga a' negyediknek bal karját egészszen levágta a' vállárúl. A' Rablók közül megmaradott négy szaladással akarta életét megmenteni, de a' Himéra örvénnye minnyáját elborította. Viszsa térvén ekkor az Ifiak tsatázó helyekre, kérdezték azon megsebesedett latort, hogy mitsoda ok vitte őket ezen Istentelen tselekedetre? ki is

megvallotta kínnyai között, hogy ő is egy legyen a' Rablók közül, és hogy Lentás az ő Vezérjek most harminczad magával, nem tudja mit, oda ritka szépségű Szűznek elrablására sietett, és őket azon sereg közül itt hagyta az útonjáróknak gátolásokra. Azt vélték ők, hogy ezen idegenyek Társaik lennének, kik a' prédát hozzák, azért meg szállították, azonban mihelt észre vették tsalattatásokat tüstént megtámadták, de annak úgymond, Uram jutalmát már meg is kaptuk.

El lehet képzelni, mely nagy volt Mídonnak álmélkodása, ezen beszédhül értvén Húgának már már veszedelmes állapotját, mely okból tehát minnyájan a' major felé nyargalának. Már el érték a' zöld réteket, és a' gazdag aratást ígérő vetéseket, midőn egy aszszonyi esdeklés tölté be a' ligetet, melyet a' viszhang kettőztetett; már hallották a' lovak dobogásait, ekkor a' mi utazóink kitértek az útból, és elkezdék magokat két felől a' sűrű gabonák között. Midőn az ellenkező rész ezen útra érkezett, a' mi utazójaink már felvont idegeiket megereszgették, melyeknek mérges veszszeit mindenütt a' halál követte: ezután időt sem engedtek a' Rablóknak, hanem mind a' két felől éles kardjokkal nem annyira vágták, mint aprózták; már csak ki-lentzen maradtak a' Rablók, de mégis szerentsét akartak próbálni, kivált egy, a' ki a' többinek parantsolni láttzatott egyene-

sen Arzesre rohant, kinek is mérges tsapásait az Arzes Paissa akadályoztatta, míg végre az idegen fejérül a' sisak levágatott, ekkor Arzes egy tsapással az orrát levágta (ezen jegy akkor üdöbe a' latrok czímere volt) az idegeny ezen elkedvetlenedett, és szaladással kívánta menteni életét, de akkor ismét négy társait vesztette el, és azon aranyból drágább prédát elájúlva, az út porai között hagyta.

Az utazók nem bátorzkodták nyomozni, tartván a' mindenfelé elhányt lesektől, felvették a' Leánzót, hát ime a' szép Renósa volt aza' betses préda! Arzesnek vérzett egy sebe, melyet a' megbéllagozottúl kapott, aztat nagygyábúl bekötötte. Ez idő alatt Mídon a' Húgának ez életre leendő visszahozása felől gondoskodott, melyet is sok fáradozása után megnyert, mindenik első akart lenni a' tudakozásba, de a' halgatás megkötötte nyelveket, míg nem egészen magához térván, el kezdé panaszszát.

Renósa. Te! a' ki talán a' Tigrisek tején nevelkedtél! vallyon miért üldözől annyira egy gyenge Leányzót, azért ha az emberiségnek még valamelly része tartózkodik átkozott szívedbe, botsáss vissza az Atyámhoz.

Mídon. Kedves Húgom, nem ismérsz engem.

Renósa. Ah Egek mit látok! a' Bátyám!!

Mídon. Te már szabad vagy.

Renósa. Ah Bátyám! álmodok é? miként szabadultam meg?

Mídon. Ezen Herczeg a' te szabadítód (Arzesre mutat)!

Arzes (magát mélyen meghajtya) Most vagyok éltem legboldogabb szempillantásába, midőn illy Isten Aszszonynak tsekély szolgálatomat mutathatom.

Renósa. Nemes szívű Vitéz! én elégtelen vagyok díszes tselekedeted meghálálására, hanem az Egek Hatalmassai minden jókat jutalmazni szoktak. — De kedves Bátyám mond meg, kinek köszönhetem életemet?

Mídon. A' Nemes szívű Arzesnek.

Renósa. Arzesnek!!! (Bátya ölibe esik).

Senkisé sem tudta ezen esetnek valóságát megfogni, ezen esetben Arzes tsaknem hasonlóan járt, nem sok üdő múlva magához jött Renósa, a' környülállók közt széjjel nézván, meglátta Arzest, és ezeket mondotta:

Renósa. Hatalmas Istenek! miként érdemlettem meg ezen segedelmet —

Mídon. Mi az álmélkodásban a' jelenvalókról elfelejtkezünk, mond meg édes Húgom, hol van az Atyánk?

Renósa. (szemeit törölgeti) Nem tudom.

Arzes. Miként jutottál tehát ezen rablók kezei közé? és kik voltak azok?

Renósa. Semmit sem tudok rája fel-
lelni.

Mídon. De mégis valamely környül-
állásokat?

Renósa. Ezen éjjel, midőn az At-
tyáinkkal tsendesen nyugodtam volna bá-
ló Kamaránkban, egyszerre nagy zördülést
hallottam, felébredtem, hát egy sereg fegy-
veres az Attyákra rohant; de-azután mi
történt? nem tudom; mivel én úgy meg-
ijedtem, hogy egész tsaknem idáig nem
tudtam a' jelenvalókrúl, de mégis innent
nem meszsére magamhoz térvén, hogy va-
laki lóháton viszen, észre vettem, minden
haszon nélkül könyörgöttem szabadulá-
somért; de ismét mind akkoráig vélem mi
történt légyen, nem tudom.

Veszedelmesnek állítván a' mulatást
Mídon, tehát minnyájan lóra ültek, az el-
estek paripái közül egyre fel ült Renósa, és
siettek az Attyokhoz. Az úton elől beszél-
lette a' Húgának Mídon ez úttyokba történt
bajaikat, Arzes vitézségét, 's több illyeket.
Illyetén beszélgetések között elértek a' ma-
jorba, a' hol is minnyájan siránkoztak Re-
nósának elvesztén, de mihelyt őtet meglát-
ták, azonnal az öröm kiáltások zengedez-
tek az egész környékbe, szinte ekkor érkez-
tek a' helységből valami ötven paraszt le-
gények, kik is egy elszaladott szolgállótul
megértvén Urok, 's Aaszonyok veszedel-
mét, azért véres boszszút akartak állani.

Az utasok leszállottak lovaikról, és bé menének a' Kastélyba, a' hol is az öreg Krassus mély gondolatokba merülve, könnyező szemeit törülgette, mihelyt béléptek a' Kamarába, azonnal ő fel állott, és a' mennyire öregsége engedte, sietett elfogadásokra, de mihelyt a' méts világa Leányára eresztette sugárit, azonnal megismérte, 's reája borúlt; mondván:

Krassus. Kedves Leányom! tehát a' Mindenhatók meg-engedték öregségemben még egyszer öleléseidet! vallyon mitsoda felsőbb Hatalom mentett téged ki a' Rablók lánczaiból? Kinek köszönhetem ezen hálálhatatlan jótéteményt?

Mídon (megtsókolván az Attya kezét 's Arzesre mutat) Ezen Nemes Vitézben szemléld Leányod, 's Testvérem szabadítóját.

Krassus. Megengegy jótévőm egy öregnek, kinek gyászos felvonása most vídúl, hogy elegendőképen nem tisztelhet, és egy illy düstettnek meghálálására elégtelen, hanem ne vesd meg egy Atyának köszönetét, 's szerentséltessd személlyednek esmérésével.

Arzes. (fel fedezett sisakkal) Itt áll előtted örökös tisztelőd Arzes, ajánlya mindenkori szolgálattyát.

Krassus. Oh te vagy Arzes! az én jó Barátomnak Médusnak fia? jöszte kedves ifiú, hagy ölellyem benned régi Barátomnak emlékezetét. Oh nagy Egek! a' men-

nyivel szerentsétlen voltam ez előtt néhány szempillantásokkal, annyival szerentséssebb vagyok gyermekim, s barátom karjaik között.

Ekkor minnyájan az öreget ölelték, csak nem vég nélkül való volt örömeiknek első zsengeje, hosszas üdö után mégis kevésbé megényhült, azután elől beszéllette az Öreg Krassus, hogy a' Rablók estvéli setétedés után reája törtek, és ő tsupán egy rejtek kamarájának köszönheti életét, vagyonaiból semmit se bántottak, tsupán a' legkedvessebbet — Leányát. Az Ifiak is elől beszéllették ezen útban történt esetiket, és már Auróra készíté háj koszorút, midőn minnyájan a' viszontagságoktól, és örömtől elalélva nyugalomra mentek.

Reggel legelső volt Krassus a' felkelésbe, már midőn Mídon, és Renósamentek üdvözlésére, akkor egy leveles szín alatt áldozott az Isteneknek. — Elvárhatatlan volt az Arzes felkelése, melyet is Mídon nem jó jelnek tartván, be ment kamarájába, alig ösmérte meg haráttját ágyában, mivel a' tegnap kapott sebet veszedelmesnek nem állítván, nem sokat gondolt vélele, mely is oly igen elhervasztotta orczája kellemeit egységével egygyütt, hogy állapottya nagyon veszedelmesnek láttzatott. Tüstént Mídon kettőt a' szolgák közül Orvosért küldött, az Attyát, és Hugát pedig a' Beteghez vezette. Krassusnak ezen állapoton jobban fájt a' szíve, mint amannak veszedelmes sebe, a' szép Renósának pedig

gyöngy könnyei zápor módra ömladoztak piros orcáira, Mídon hasonló volt ezekhez, úgy hogy Arzes maga vigasztalta a' felette kesergőket. — Elérkezett végre az Orvos is, a' ki ugyan mérgesnek mondotta a' sebet, de mégis fogadta rövid idő alatt annak meggyógyulását.

Mármost minden nap kétszerjárt hozzája az Orvos sebének kötözésére, Renósa különös szorgalommal mindég Arzes mellett volt, kivel is már nyájasan beszélgett, más siratta ő érte szenvedő fájdalmait, mely beszédek az Arzez fájdalmain többet enyhítettek, mint a' balsamok, de ellenben szívét szint untalan sebesítették.

Tized napra már bőrzött az Arzes sebe, és az Orvos megengedte a' szobába való sétálást, ekkor egészszen felöltözött, mégis szokott mulató társa szokása ellen hozzá nem érkezett; már nyugbatatlan volt, és akkor vette észre legelől, hogy már ez előtt régen ohajtott ösméretlen, és most ösmerős Barátnéja elrablotta legdrágább kintsét — a' szívét — — —

Megérkezett végre Renósa, egy aranyvirágokkal hímzet övet hozván magával, mellyet szabadításátul kezdve lévő éjjeleken maga kezeivel mint legkedvesebb munkát mivelt, ezt köszönetének némely legkisebb jeléül Arzesnek ajánlotta — ez meg fogta kezét, s ajakához szorítván meg csókolta, — Renósa elpirúlt — Arzes kezét ismét meg csókolta — ez pedig kezét a'

mint ki akarta venni amánnak kezei közül, egy lépést közelébb tett. — Lehet gondolni, Arzes ezt hasznára fordította, mert karjai közé szorítván, forró csókjaival piros orczáit néhányszor koszorúzta. Ezen ártatlan Szüz, a' ki nem is reménylette ilyen ellenséggel leendő hartzát, elfelejtkezett még az akkori Leányok előtt isméretlen színes védelemről, ezen vívásba elejtette szíve koltsait, így Arzes győzedelmeskedvén, végreszeretetének szentséges kötelét Renósa is csókjaival erősítette.

Úgy láttzott, hogy ezen két személy egy lélekke változott, mivel ezen édes foglalatosságaiuknak még kezdetén Mídon hozzájuk érkezett, és jelenlétét majd fél óráig észre nem vették, akkor is pedig úgy, hogy magának kellett félbe szakasztani csókjait, de mely igen elszégyenlette magát ezen Szüz titkainak felfedezésével, nem különben Arzes is, midőn megszóllalt fogadásaiknak végezetével.

Mídon. Kedvesim! én is élő bizony-sága leszek fogadástoknak.

Arzes. Szégyenlem vigyázatlanságomat, de mit tehetek róla, mivel már a' mint egyszer mondtam néked tsupán te vagy az oka Mídon mind ezeknek.

Renósa. Valóba édes Bátyám, te vagy az oka, mivel én még szeretni nem tudtam, te tanítottál engem, mivel gyakran mondtad, — hogy te ó Arzes! mely jó szívű vagy, óh én nem tudom az óta ezen

Arzes

Arzes nevet mindenüt magammal hordozom!!!

Mídon. Az Istenek szerentséltessenek benneteket Kedvesim! én mindég eszközteni fogom boldogságtokat.

Ekkor minnyájan egymást sorba ölelték, meg nem tudtad volna különböztetni, mellyik a' Testvér, mellyik a' Szerető. Illy a' halhatatlanokhoz legközelébb vivő boldog állapotba lepte meg őket Krassus, melly jelenés Arzest csak nem lábairól leverte, nem is tudott egyebet mit tenni, hanem ezen ő mostani állapottyába rettentő Birójának lábai előtt térdre esett, várván már örökké tartandó boldogtalanságának, vagy halálának ítéletét, minnyájan, kiket a' halálos félelem fagylala el ezen tüneményen, néma beszédeikkel, 's a' földre le-szegezett szemekkel látszattak kérni kegyes ítéletet. — Ezen megesett a' különben is kegyes Öregnek szíve, Arzest fel-emelte, és könnyes szemekkel ekként büntette a' kétségsbe esés közt fetrengő Ifiát.

Krassus. Kedves Fiam! legyen a' tiéd azon kintsem, melly öregségemnek gyámola, kit az Istenek vitézségeidnek, 's rényyeidnek jutalmául rendeltek.

Ismét Arzes lábaihoz borúlt jóltévő Attyának, ekkor minnyájának szemein az öröm, 's háladás' könnyei tündöklöttek, 's Attyoknak kezeit egyaránt csókolták mind addig, míg magát össze szedvén örömkönnyei között ezeket mondotta:

A' Szerentsés Puszta Sziget.

Krassus. Adgyunk hálákat a' jóltévő Isteneknek, kik szenvedésinket ekként vigasztalni méltóztatták! — Titeket pedig kedves gyermekeim az Istenek szerentsélessenek, érjeteik hosszú, 's boldog üdöket, és szint illy boldogok legyetek Unokáitok karjaik között, valamint most az enyim határ nélkül való. Ezzel reájok adta Atyai áldását.

Illy mély andalodások között kiki elbágyadva osztályába sietett.

Ez órától fogva többször is érték e'hez hasonló boldog szempillantásokat, de a' Halhatatlanok magok is megirigylették ezeknek ártatlan sorsát, hatalmok' nagy voltát vélek megismértetni szándékozták, annak legalsóbb léptsője, mellyen felmennit kén-telenítettek, volt az elválás, tsupán ennek szomorú voltával sem akarok az Olvasónak unalmára lenni, de mégis rövideden csak ezt fejezem ki.

Elérkezett tehát azon siralmas nap, melly annyi szenvedéseknek volt kezdete, a' mennyit csak egy a' viszontagságoknak kitett halandó a' legfőbb, 's súlyosbb számolyon viselhet; ekkor minnyájan egygyüve gyültek, és minnyájokat egy füstölő oltár előtt ismét Atyai mód szerént Kras-sus megáldotta, ennek végezetével részszerént az erőtlenség, részszerént az érzékenységek annyira erőt vettek ezen kegyes Atyán, hogy gyermekei karjaik között vettek ágyára, már tovább nem is akarták

ezek keseríteni, hanem minnyájan még egyszer kezeit megcsókolván tőlle eltávoztak. — Még ezen második elválástól szörnyeztek mind a' hárman, elől vett Arzes két drága gyűrőket, mellyeknek egygyikét Renósának, a' másikat Midonnak úgymint szeretete zálogát nyújtotta, viszont Renósa maga kép mássát kedvesének melyére illesztette; talán sohasem lett volna vége ezen mostani fogadásaiknak, ha a' szolgák túl két ízbe nem intettek volna, ekkor még egyszer szívéhez szorítván megcsókolta kedvesének kezét Arzes, ezen szókkal: Isten hozzád kedves Renósám!!! fél holtan nevelőjének ált adta. Így felültek Lovaikra az Ifiak, még egy mély sohajtással, 's könnyes szemekkel, mellyek már tsak ezen időre tartózkodtak benne vissza tekintvén, a' Táborba nyargaltak, 's szerentséssén kiki sátorába költözött.

Ezen éjjel igen kevesét nyugodtak a' mi Ifiaink, azon kevés nyugovások is nem nyugalommal, hanem rettegéssel volt, tellyes, — ennek kedvessét karjai közül kirabolták — amaz Oroszlányokkal viaskodott, ez majd sírva, majd elhalva látta kedvessét, — amaz ismét a' Rablók bilintsei között siratta kedveseit. Illy tépelődéseik között végre már a' születendő Nap póstája kezdette szürkíteni a' vékony felleget. Márekkor a' Vitézek minnyájan készültek a' viadalhoz, a' két Ifiak is éppen egyszerre léptek a' Medus sátora küszöbé-

re, hogy lennének üdvözlésére, ezt elvégezvén rövideden minden titkolódás nélkül elől számították ezen utazásokban történt egyvelges esetiket, ezt is elvégezvén, így szólla

Arzes. Mivel minket választottak az Istenek ezen kegyetlen hadnak végezésére, indullyunk és szerezzük meg Hazánknek tsendes békességét. Így minnyájan elbútsúzának egymástól és felülvén Lovaikara, már a' készen álló seregek sorait végignyargalták. Nem volt szükségek ezen Vitézeknek a' biztatásra, mivel mind egygyig igyekeztek Hazájok békességét helyre állítani. Megindulások előtt még egyszer megölelték egymást a' két Barátok, és megújították holtig tartandó Barátságoknak esküvését. Végre egy sík mezőn össze jöttek a' Pártosokkal, olly keménnyen állott itt a' viadal, hogy tsupán ettől láttzatott sügni szerentséje az Országnak.

Ekkor a' Pártosokkal már a' Rablók is egygyesítették erejeket, jól tudta pedig ezeknek Vezére (Lentás) hogy tsupán ezen három Férjfiak, úgymint Médus, Arzes, és Mídon győzhetik meg ezeredét, azért is ezeknek éltekre kiváltképpen törekedett. A' legnagyobb veszedelembe is vitézül óltalmazta Hazáját, 's életét Arzes, még nem egy hív szolgája eleibe menvén, mondván: Herczegségednek szomorú újságot hozok, és ób bár az ellenség dühös prédája lettem volna, mint illy kegyetlen követ; Mé-

dus az Atyád sehol sem találta, én egy Pártost fogtam, kiis azt vallyá, és esküvéssel bizonyította, hogy ő szemeivel látta mikor ez előtt néhány minutákkal halálos sebbel magát tulajdon jószágába vitette, és csak Arzest kiáltotta, hogy kövesse őtet.

Arzes ezt halván, lábáról majd leesett, de mégis néki bátorítván, még megmaradt erejét, a' szolgájának mondotta: Sérás, kövess engem, — már ekkor az ellenség balra nyomult, a' merre az Arzes úttya volt, de azt nem tekintvén, kirántá fegyverét, és az ellenség sorára villám módra rohanván, magának utat nyitott, a' hől is minden tsapását a' halál követte; mihelyt kimenekedett az ellenség közül, legközelebb egy erdőnek vette az úttját; ezen erdőbe Sérásnak lova sebetől elgyengülvén, elesett. Arzes mivel mély gondolatokba volt merülve, erről semmit sem tudott, továbbá ugyan észre vette, 's kiáltott nevérol, de már akkor messze elhagyta, illy szorgos úttjába sokáig nem is várakozhatott, hanem utazását ismét folytatta.

Alig haladott egy darabot, midőn két felől hat fegyveresek leeresztett sisakkal közbe vették, még csak fegyvert rántani sem volt üdeje, azonnal leverték a' lováról, és megkötözték; ezeknek sokat ígért ő váltságáért, de azok, mint a' némák csak halgattak. Eleget, de hijjába kérdezte Arzes, hogy kik volnának? és miért akadályoztatták szorgos úttjába: de azok csak hal-

gatással feleltek. Még ő véle így bántak, az alatt Paripája látván kedves Urának a veszedelmét, mintha segítséget akart volna keresni, vissza szaladt. Mihelyt pedig meg kötözték Arzest, azonnal egy azon erdőbe épített rejtek barlangba hordozták, midőn oda be akarták taszítani, így kiáltott fel: Ah kegyetlen sors!! — Ezen szavára kiugrott egy Vitéz a' barlangból, kibrántá a' kardját, melly akkor is vérrel gőzölgött, és villám módra rohant az úton állókra, de szerentsétlen volt vágása, mivel a' nállánál erősebb útonálló kiütötte kezéből a' kardot, és más tsapással úgy vágott az ösméretlen Vitézhez, hogy kardja azonnal eltörvén, és azon Vitéz lelkétől különözve a' földre rogyott. Így Arzest minden akadály nélkül bevetették a' barlangba, és a' ki az ösméretlen Vitézt megölte, reá zárta az ajtót, ezzel az útonállók elmenének.

Ezen Rabságba képzelődései között, elhagyatva hevert Arzes mind addig, még nem egy kiáltás, melly nevét hangoztatta behatott a' barlangba, ekkor mint egy mély álomból felserkent, széjjel néz, hát látta, hogy Sérás egy idegen lovon ülven, Paripáját vezeti. Arzes nevéről szólott a' szolgának, kiis azonnal öröm könnyes szemekkel sietett a' barlanghoz, de örömét ismét szomorúság váltotta fel, midőn meglátta annak bélakatolt róstéllyait. Már azon tanátskoztak, miként verhetnék le annak

lakattyát? a' mint ott körül nézett Sérás, meglátott egy keszkenőt a' földön heverni, tüstént oda szaladt, és felvette, hát egy kults, és egy levél hevert alatta, örömébe mind a' három darabot felvette, és a' kultsal próbálta a' lakatot, melyet minden akadály nélkül küls nyitott. Már Arzes szabad lévén, környül néz, megláttya azon el esett Vitéznek a' kardját, fel veszi, hogy fegyver nélkül ne szűkölködjön, hát — Ah szörnyű végezések!! fel kiált, és le esik lábairól, Sérás ezt nem tudta mire vélni, félt is, hogy valaki őket itt illy állapotba n talállya, egy sűrű bokorba viszi az Urát, a' kardot, és a' Paripákat is a' sűrűbe vezette.

Alig hogy ezt elvégezte, azonnal a' barlanghoz érkezett négy fegyveres, kik is keresik a' kultsöt, végre egy azt mondja, hogy talán közelébb esett el az ajtóhoz, így közelébb mentek, és meglátták, hogy már ki van nyitva az ajtó, istentelen káromlásokra fakadván, és be mentek a' barlangba. Ezen alkalmatosságot használta Sérás, oda sompolyodott, és reájok zárta az ajtót úgy, hogy azok észre sem vették, ez meglévén vissza sietett az Urához, úttýába meglátott egy eltörött véres kard vasat, ezt is felvette, hogy ne talán hasznát vegye még valahol, még többet is keresett, de már semmire többre nem talált, tsák a' sok vére. Szint ekkor tért magához Arzes, Sérás örömmel beszéllette néki fortélyát, melyet elkövetett ezen négy úton állókkal.

Ezen hely nagyon veszedelmesnek látszatott az ő részekről, ugyan azért a' sürűnek vették úttyokat, de már itt sem mehettek lovaik bátorságosan, tehát a' Tengerpart feléindultak, már hanyatlott a' nap, midőn egy meredek kősziklára felkapaszkodtak, itt elbágyadva, leszállottak lovaikról, és elkezdí panaszát

Arzes: Ah halhatatlan Istenek! valyon mit vétettí ellenetek a' Médus háza? hogy illy kegyetlenül üldözitek! Ah Atyám! fogadgy kérlek ölelésedre; te pedig betses jószágom (a' kardot megcsókollja) a' melly öly szerentsétlen szolgálatot tettél egy Atyának fia szabadításában, még te sem viheted azt végbe, hogy Atyámnak értem kiontott vérét meg-hálálhatnám. Jöszte kedves fegyver egysíteni az Atyám düts Lelkével! — — ezzel a' kardba akart dűlni, de Sérás azt hirtelen előle elrántván, a' földre esett.

Sérás. Uram Herczeg mit tselekedtél? jól meggondold! az élet nem a' tiéd, hanem az Isteneké, ha pedig azoknak hatalmokat is ki nevetéd, még úgy sem a' tiéd többé, hanem a' szép Renósájé. —

Kedvessének emléke újj életet öntött a' mi Arzesunkba, úgy hogy elszégyenlette magát, és letett ezen szándékjáról; kevés üdő múlva pedig folytatta beszédjét

Sérás. Uram, te azt mondod, hogy ezen kard az Atyád' kardja, miként jött ez a' Barlanghoz?

Arzes. Ah igen is! (el beszéllé fogysága kezdetét, és az isméretlen Vitéznek tettét, és esetét, hogy pedig az Attya volt azon Vitéz, a' kardja bizonyította, mondá tovább) Ah Atyám dütső hamvai! vajha tudhatnám ellenségidnek hol léttetek, hogy azoknak vérekké tiszteletemet, 's fiúi kötelességemet megtehetném betses maradványidnak.

Sérás. Uram, azon Vitéznek lelke, kit Atyádénak mondasz, valóba nints a' más Világon, annak bizonyysága ezen törött kard darab, melyet magad láttad, hogy a' melyébe tört, ki húzta tehát ezt ki a' sebéből? — ha pedig meghalt volna, úgy midőn te megszabadúltál, akkor is ott kellett volna lenni testének, ezen kard darab, Uram, egy szóval a' Vitéz melyéből ki nem eshetett. — — Illy móddal akarta vigasztalni Sérás Arzest, és a' kard darabot kezébe adta.

Arzes. (a' kardról olvas el szörnyűközve) Mit látok! Míló — — ez az én Bátyám kardja, tehát ő volna a' tulajdon Attya szántszándékos gyilkossa? félre ezen gondolattal — ezt ő valóba nem tselekedhette, 's nem is tselekedte . . . Sérás, hol vetted ezen kard darabot?

Sérás. A' Barlang előtt találtam. De Uram azt magam sem hihetem, hogy Míló azt tselekedte, hanem ezen levél, és keszkenő többet kivilágosithatnak, mivel ezt

a' kultsal a' zsebéből valamellyik úton álló
kiejtette.

Arzes. Mutasd azokat.

Sérás. (oda adgya.)

Arzes. Rettentő dolog! ezen kesz-
kenő kedvesemé volt, mellyet reá varrott
neve bizonyít. Ah kegyetlenség! tehát illy
hamar megfosztottál Attyámtól és kedve-
semtől.

Sérás. Uram, most minden szempil-
lantás ezrekkel ér, ne késs, olvasd meg a'
levelet.

Arzes. (olvassa) „Lentás kedves Ba-
ráttjának Míló Herczegnek”. Mi az! tehát
Lentás a' Bátyámnak barátja? már való-
ban igaz.

Sérás. Uram addig ne ítélj, még nem
tudod a' dolog valóságát, azért is kérlek, ol-
vasd el egészszen.

Arzes. „Helybe hagyom tanácsodat,
„mellyel Arzest a' Táborból kitsalhat-
„tyuk —: tudod a' többit. Külömben is
„sem néked a' jószágod, sem nékem a' Ra-
„nósa birásához reménységem nem lehet,
„még őtet el nem töröllyük. Az Atyádról
„ne gondolkozz, 's tőle ne is fély, azért
„kérlek, a' mibe tsak lehet, segélyd szán-
„dékunkat.“ — Tehát mégis igaz, ah ezen
erdőnek fene vádai! jertek, és vessetek vé-
get ennyiszor megúnt életemnek! — ti ma-
gos kősziklák üregei nyíllyatok meg, és
szorítsatok kemény kebeletekbe! ah hata-
mas Jupiter! tárgyalj reám leg sebesebb

menykövedet! avagy, jöszte hív szolgám!
vess véget szenvedésimnek!!

Sérás. Uram, most értem az egész dolgot, azon rab, melyet fogtam a' piarczon ezen levél értelméhez képest egy költeményt hazudott az Atyád állapotjáról, hihető hogy az Atyádat is illy móddal salták ki a' viadalról; úgy lehet, hogy Renósa is érzi ezen dolognak a' súllyát, azért Uram, ismét azt mondom ne késsünk, a' bovátsak szándékozol, még az örökké valóságba is kész szolgád, 's követőd leszek.

Ekkor Arzes megtörülte könnyes szemait, és az Isteneket segítségül hívta, a' lovára felülvén, egyenesen a' barlanghoz indult, hogy boszszúját kiönthesse. Már nagy éjjel volt, midőn oda értek, és abbasenkit se találtak, nem is tudtak tovább az erdőbe menni a' setéttség miatt, különösen Arzes el nem akarta hagyni ezen helyet, hol az Attya érette vérét ontotta, ugyan azon hantokon akarta az Attya ellenségét feláldozni. Sokáig keresték a' Médus testét is, de a' sehol sem találtatott. Ezen éjjel mind híjjába várták ellenségeiket. Ez üdö alatt elbeszéllette Sérás elmaradása történetét: midőn úgymond lovam alattam elesett, én ugyan igyekeztem lovmat felállítani, de ezen foglalatosságom között párájától megkülönböztetett, így kedves lovmat siratván, te utánad Uram Herczeg indultam, de már utól nem érhettelek, útamba, pedig találtam egy holt embert,

nem messze ugyan azon helytől ismét egy felkészített lovat, mivel pedig nekem nagy szükségem volt akkora' lóra, és némely jelekből észre vettem, hogy azon említett megleletett emberé volt, tüstént a' hátára ugrottam, 's nyargalva követtem utamat, alig eresztettem kényyre a' Paripámot, mingyárt szemközt rám nyargalt egy pyerges ló, még távulról megismértem, hogy az Uram Paripája, mingyárt is gyanítottam veszedelmedet; a' ló mellett megállott, én pedig a' lovam mellé kötöttem, és sok keresésem után így tégedet Uram feltalálalak.

Az üdö még jobban szomjasztatta Arzessel a' boszszúllást, hajnalkor elindulta' jószágába, hogy a' Battyát felkeresse, oda ért nem sokára; reszkedve lépett a' Kastély pitvarába, és egyenesen rohant a' Battya osztályába, de ott senkit sem találván, a' tornáztira futott, a' hol elejébe jött egy szolgál, ki is azt mondotta, hogy Míló egy pisse Úrral, és két száz fegyveresekkel nem tudja hová indult, ő ugyan azt gondolja, hogy Médus testét a' Harczpiaczon felkeresni, mivel a' mintszomorúan hallották, szerentsétlenül ott végezte életét. Ezt mind jól értette Arzes, itt nem is akart mulatni, mivel szomjazta a' boszszúllást, magához vevén egy drágaságokkal megrakott kisdarany ládát, és egyenesen a' Krassus majorja felé nyargalt Sérással. De ismét egy új tsapást készítettek a' kegyetlen Is-

tenek, mert a' Krassus majorjának már tsak dülevész hantai láttzattak, ennek megpillantására félholtan lova lábai alá bukott Arzes, Sérás mindenképen igyekezett őtet felébreszteni, de sikertelen volt foglalatossága. Egy tisztos Ősz épen ezen veszedelmes helynek vette az úttját, ki is megszánván Arzesnek esetét, sietett segítségére, sok fáradozásaik után tsak ugyan vissza nyerték az életét és legelső szava is e' volt

Arzesnek: Ó Krassus!!

Öreg. Uram, talán ösmérted Krassust, az én jó Uramat?

Arzes. A' te Uradat, tehát te az ő szolgája vagy? ha úgy van, tehát parantso-lom, de nem óh, jó öreg, kérlek, utasíts, hogy él e' még Krassus, és Renósa?

Öreg. Uram hátorkodom tölled tudakozni a' nevedet.

Arzes. Én Arzes vagyok.

Öreg. Arzes — — Igen is Uram Her-czeg élnek mind a' ketten, de az ellenség elől messze elutaztak az éjjel, de szeren-tsések is voltak, mert már hajnalkor láng borítá kastélyokat. — De Uram, te Arzes vagy?

Arzes. Mondom hogy Arzes vagyok, ki is veje Krassusnak, jegyesse Renósának, és baráttya Mídonnák.

Öreg. Megengegy kételkedésemnek, mert mi a' Te Atyádnak holt hírét hal-lottuk.

Arzes. Nem lehet kétséged szavamban; de vallyon kik lehettek a' Krassus kastélya pusztítói? és hol van Mídon? nem tudnád megmondani, jó öreg?

Öreg. A zon Istentelenséget a' Pártosok é? vagy a' Rablók tselekedték? nem tudom; de bizonyossan azok voltak, kik már egyszer jó Uramnak tsendes nyugalalmát felháborították. Mídon pedig még az éjjel a' Kastélyba volt, de hogy elúta-zott e' az Attyával? nem tudom, Krassus reám bizta jószágának felvigyázását, Leánya pedig férjfi ruhába Arantes név alatt bújdosik az Attyával.

Arzes. Köszönöm jó öreg utasításodat. — Te pedig Sérás jöszte véllem.

Sérás. Uram hová?

Arzes. Boszszúlni, — és a' hová a' szeretet vezérel, méglen kedves Arantesemet megláthatom. Az Istenek szerentséltessenek jó öreg. (indúlni akar)

Öreg. Uram megály! és halljad néhány szavaimat: Koros üdöm Atyádnak is rendelhetett volna, ugyan azért megengegy egy öreg szolgádnak: Te indúlni akarsz, és nem tudod hová; híjjába is bújdosod ezen tartománynak vidékeit, mert Krassus és Renósa Sardineába költöztek; vedd be tanátsomat, 's tudd meg azt is, hogy a' ki valamely dolgot tökéletesíteni akar, szükség annak elejét, közepét, és kimenetelét tökéletesen megfontolni. Már értésedre ad-

tam gondolatomat, azért is az Istenek szentséltessék lépéseidet.

Arzes úgy elálmélkodott ezen beszéden, hogy észre sem vette az öreg elmevetelét. Gondolkodások között indulának el mind a' ketten oly czéllal, hogy Mídont felkeressék. Már három egész napot töltöttek, haszontalan elkeresésekkel, és feltette már magába Arzes, hogy a' Táborba mennyen, így talán Vitézeinek segédelmekkel feltett czéllyait annál hamarébb elérheti. Illy tanátskozásaik között találának egy jól felfegyverkezett Vitézt, kit is barátságosan megállít, és kérdezi.

Arzes. Barátom honnant jössz? és mi járathat vagy?

Vitéz. Én a' Táborból jövök, serény igyekezetem Médus, és Arzes keresése.

Sérás. Miért keresed azokat illy szorgalmasan?

Vitéz. Nem de nem hallottátok e' azoknak esetét.

Arzes. Semmit sem tudok felőlök, hanem nagyon leköteleznél barátságra azal, ha megvilágosítanád beszédedet.

Vitéz. Azon férjfiak egy tökéletes jámbor Vezérek voltak, és én nem tudhatom, mi vitte őket arra, hogy ezeredeiket hitetlenül eladhassák, ez előtt ötöd nappal vezettek bennünket utólszor a' viadalra, ahol is példás magok viseletével éllesztették a' Vitézek bátorságait, még nem egyszerre mind ketten elvesztek. Senki sem tudta,

hogy hová lettek, tsupán e' mai napon tudódta ki hitetlenségeik, mivel a' narczba mind ketten az Ellenség sorain keresztül meúvén, minket, minnyájunkat a' Pártosok kezébe akartak keríteni, és jó Fejedelmünket megtsalni. Ezt a' Pártosok ugyan tőlök el nem fogadták, hanem a' Fejedelemnek bėjelentették, azzal egygyütt, hogy mind Médus, mind Arzes tőlök elszökte-
nek, mivel háborgattattak lélek ismereteik vádolásától. A' Király őket tüstént örökös számkivetésre kárhoztatta, az éjjeli tüzeket meggyújtatván kihirdette, hogy a' ki Médust el fogja, az a' Médus jószágának harmadába örökösítetik, úgy hasonlóképen a' ki Arzest. — A' még megmaradott harmadrész pedig a' Milóé marad. Elfogások után pedig egyenesen a' számkivetésben vitetnek, a' Király őket többé látni sem akarja. Illy szép ajánlásért kötöttem fel magam is a' kardomat, ez az a' mit töllem tudni kívántál.

Arzes. Sok szerentsét hozzá (ezzel egy aranyat a' markába nyomott), még egyre kérlek, hol van Mídon?

Vitéz. Tegnap egy hajóra ült, és nem tudom hová költözött.

Ezzel minden bántódás nélkül dolgára eresztették a' Katonát; ekkor már látta minden veszedelmét Arzes, Attyának halálát, és a' Testvére istentelenségét, jól tudta azt is, hogy kitől származott mindenkétől megvettetése, látta egyszer'smind azt is,
hogy

hogy Hazájába már többé nem remélheti boldogságát, egyenesen a' Tengeri révnek indúlt. Épen oda érkezésekor akart indulni egy hajó Sardineába, melynek Kapitánnyával tüstént meg egygyezett Arzes, és mi-nek utánna azon földet, melytől minden szerentséje, és szerentsétlensége származott, meg csókolta volna, a' hajóra költözött, és mivel a' hajón már mindenek készen voltak, azonnal szélnek eresztették a' vitor-lákat. Olly szerentsés is volt Arzes, hogy senki el menetelét észre nem vette. Az el-lenkező szelek messze hajtották az Arzes hajóját, e' miat egész egy hold napig kellett tévelygeni a' nagy közép tengeren, vég-re tsak ugyan el érték a' Sardineai utat. Ezen utazásban mit mívelt Arzes, az olva-só maga el ítélni, én a' dolgot, 's unal-mat rövidítvén, azt hozom tsak elől, midőn a' Sardineai utat elérték, a' Tenger kevés üdömlva felháborodott, és nagy dühös-séggel hánytá imitt amott a' rajta úszkál-ló hajókat, ekkor Arzes mondá Sérásnak: Örűly kedves szolgám, mert kevés üdöml-va vége lesz szenvedésinknek. Végre olly nagy volt a' Tenger dühössége, hogy kiki látta és előre képzelte bizonyos halálát, így a' kétségben esés között éppen ezen órákban a' szerentsétlen Arzesnek szél vész-től hanyatott hajója a' bal szerentse végezé-séből egy pusztá sziget kősziklái között minden bent lévő emberek és portékákkal egygyűtt a' kegyetlen habok és Syrének ál-

A Szerentsés Pusztá Sziget.

dozattya lett, ki vévén a' Szerentsétlen Arzest, ki a' bal sors kegyetlen üldözései között negyvenhét társai el vesztével egy darab deszkán nem egyebért szabadította meg életét, tsakhogy minden kellemetes piroshajnal, minden szelíd mosolygásai a' Holdnak, a' fényes nap tündöklése, a' rémítő menykő hullások, minden szerentsétleneknek siralmas eseteik, kiknek ezen sziget mellett történt veszedelmek, és ezen szigetnek borzasztó kietlen vadságai szívének sebeit mint annyi hegyes török minden nap által járják, és nagyobbítsák.

E' sziget mellett történt Társai veszedelmek után Arzes minekutánna magát fűszással megmentette, ennek sziklás berkei között részszerént a' bágyadságtúl részszerént a' veszedelemnek rémítő szörnyétől el nyomattatván, magát ki pihente. Felserkenése után mindenfelé forgatta gondolatját, hogy miként szabadulhasson meg ezen szigetből, holott azt sem tudta, mely részén legyen a' világnak, és melly meszszeségre a' Tengeri úttól. Már ekkor az egész veszedelem meg szűnt, a' heves nap vidámúl mosolyogva a' szerentsétleneket vigasztalni láttzatott, ugyan annak most meg kettőztetett melegségénél minden ruháit meg szárasztotta.

Ezek után környül nézvén minden felé, a' mely sziklás hegyet leg magossabnak látott, nagy bajjal a' tetejére méne, hogy onnant meg szemléllye a' tájjéket, minden

felől a' Tengerrel körül vétéve látta magát, és a' napnak rend kívül való heveessége miatt magát a' forró szeretsenyeknek határhoz közel lenni gondolta, látván egyszersmind azon kő szálakat, mellyek nem az ő cársainak szerettek legelőször végső veszedelmet, szívének sebeit újra meg nagyobbította, és felemelt kezekkel fel kiáltott: *Ti Siciliának Istenei! vallyon mikor szűnik meg egy ártatlannak üldözése? vallyon rendeltetek é ellenem még kegyetlenebb ítéletet? már Atyámtúl, már jó Barátomtúl, már kedvesemtúl 's mindenemtúl: végképen szám-kivettetem! Ah szerentsétlen Rénósa! ki a' mostoha sors kegyetlenségeinek elkerülése végett Sardineába költöztél, reám nézve az Atyámmal élni meg szüntetek!!*

Már az éhség, és szomjúság kezdette hágyasztani, midőn gyászos gondolataiból felserkenvén, arrúl kezdett gondolkozni, hogy vallyon valamely szerentsétlen lakosa ezen szigetnek nem volna é? ugyan azért még egyszer meg szemlélte a' tájjékot, látható képen nem messze volt oda egy síktér, és néhány apróbb erdőtske, a' felő leereszkedett a' völgybe, és egy almafa árnyába, hol egy kristály forrás folyója, a' síkságon végig csergedezvén vette folyását, éhségét, és szomját a' friseledelekkel, enyhítette. Azonban a' Bársony módjára ki sarjadtott gyepre, mellyet Flóra természetesen virágaival a' tékozlásig be ültette, és

azoknak levelein a' harmat mintannyi gyöngyök tündöklöttek, már már a' gyengén lengedező zephír tsalfa jádzásival azokat hajtogatván egymás kebeleikbe, egymást ölegették, Arzes leheveredett, szíve enyhülését keresvén, de fájdalmait még inkább inkább nagyobbította. Illy szíve vergődései között fel kelt, és meg tekintette az egész szigetet, végre egy barlangot meg látott, mellyet meg tekintvén, annak pusztasága sorsához hasonlónak láttzatott. Ez légyen úgymond, ki kebelébe fogadja keservimet: és minden további gondolkodás nélkül hajlékának fogadta.

Ezen sziget egy mértföldnyi hosszúságú, és mint egy felényi szélességű, az egygyik vége borzasztó kősziklás a' másik egy szép síkság volt, a' mellyen egy győzedelmi kapu dülleményei, néhány darab töredék márvány oszlopok, Márs Isten ledülve trónussárúl, egy romladozott gyászos sírhalom körtvéllýének némely emlékeztető dülevész hantai, s néhány kőre metzset olvashatatlan jegyzések a' régiséget ábrásolták. Ez gyümöltseire igen termékeny, több barlangokkal bővelkedik, tsakhogy az utasoknak veszedelmesek szirtyai, ezen sziget a' Sicilliai, és Sardiniai út között jól távol van, de még is közelébb az elsőhöz, mint az utólsóhoz.

Egy reggel, midőn a' szélvész a' hajnal pirosságát gyászszal festette, és a' vídám nap' mosolygását setét éjjellé változtat-

ta, a' szelek dühösségei a' fákat töveikből ki tsavarták, a' tongernekek hegyek magosságára fel duzzad't habjai ismét véghetetlen mélységű völgyekké válván az egész természetnek elpusztítására öszve esküdni láttztattak. Ugyan ezen borzasztó jelenésben a' szerentsétlen Arzes álmatlanságaitul elnyomattatván, még álmában is a' bal sorssal vetélkedni láttztatott, még nem a' borzasztó föld indulás, a' mely a' szigetnek minden részeit csak nem öszve rontotta, barlangjának szegiből, egy nagy sziklát le szakajtván éppen melléje vetette és fel ébresztette. A' Természetnek ezen szomorú ruházattya éltének viszontagságait egészszen eléjébe rajzolta, és terhes fájdalmit patak módra vérengelte, keserves gondolatai között fel kiáltván: Ó Gyászos egek meddig tart még üldözések? mellyeket igazságtalanúl fejemre szántatok, vallyon mit vétettem ellenetek? hogy ifúságom kellemkeit így hervasztjátok, 's minden remény sügárja nélkül ezen pusztasziget rendeltetett szám kivetésem örökös határául; a' Tengernek ör. állóim, a' menykövek tsattogásai vigasztalóim, a' kelemetes napok, és éjjelek szerentsétlen esetem gyászolói, az érzéketlenek, meg indulnak panaszaimon, és Ti!! Kiknek tulajdonai a' jóltévőség, rajtam nem könyörültök! — — ekkor elhalgatott, kevés üdö múlva egy mohos kőszirtre fél oldalt dülvén, gyászos élte tükörét ismét ált vizsgálta, és fel kiáltott: Nagy

Istenek! mely gyarló az emberi nem, ah mely nagyot vétettem ellenetek, midőn igazságtalanoknak vádoltalak. Riktúl vagyón az a' kegyelem, hogy élek, és nem érzéketlennek teremtettem; meg ismerem hatalmatok nagy voltát, mert az egy múllyon szavatokra az egész természetet semmivé tehetitek, és ismét fel eleveníthetitek.

Még többet is szólott volna, de egy holt embert sajdított meg a' Tengeren, melyet a' dühös szél csak hamar el tűntetett szemei elől, kevés üdő múlva több darab deszkákat is látott, akkor Arzes térdre esett és fel emelt kezekkel mondotta: Ah hatalmas Istenek! miért fosztottatok meg engem azon boldogságtól, melyben a' halál véget vethetett volna szenvedésimnek, és valamint azon boldogtalan szerentsétlen, én színt annyiszor szerentsés lettem volna, ah halál! jöszte vess véget szenvedésimnek.

Tovább meg sajdított a' tengeren egy ládát, melynek ki fogására sietett, ezt a' szél egyenesen feléje hajtotta, és a' sziget szélére kiis vetette; ezen ládába néhány Francz öltözetek voltak, mellyekre Arzesnek nagy szüksége is volt, volt ebbe némely kevés drágaság is, de mind ezek között legbetsesebb volt az Arzes részéről egy tűz verő eszköz, és néhány darab drága edények ezeket a' harlangjába vitte, és ismét a' Tenger parthoz indult vissza érke-

sésekor egy hal úgy a' szírhoz üttetett a' bahok által, hogy meg szédülve, csaknem Arzes elejébe esett, eztis fel vitte a' barlangjába. Már most nem kevéssé enyhült rabsága, mert nagy örömmel tüzet gerjesztett, és mint akármely Argyéntomi szakács a' hal tisztításhoz fogott. — — Gyakran a' kegyetlen végezések a' szerentsétleneket némely mulandó örömmel ketsegtetik, de tsupán azért, hogy ismét annál dühösebben kezdhessék üldözéseiket, nem különben a' mint illy örömmel folytatta munkáját Arzes Kardja segedelmével, a' mely is néki kés helyett szolgált, a' hálnak belső részébe egy félig meddig bávarrott kisedő posztó Zsatskóratalált, mellyet nagy hirtelenséggel szétszakajtván, két gyűrűk estek ki belőle, mellyeket tüstént fel vett és szerentsétlen végzések! az egyik az, a' mellyet Midonnak a' másik pedig a' mellyet Renósának zálogul adott. — Ezen szempillantás volt még leg szörnyűbb egész életébe, felkiáltotta kétséghehen esés között: Tehát ti meg haltatok, és én élek? Ah kegyetlen sors!!! — — ezzel le roskadván, egész más nap reggelig pedig fél holtan feküdt. Fel ébredése után ismét eszébe jutott előbbi esete, és kérte kardját, hogy annyi szor még útált életének végét vethesse, de azt a' hallal egygyütt sehol sem találta; látván pedig, hogy az Istenek megakadályoztatták fel tett szándékába, szív vergődései között ezeket zokogta: Ah kedves

Mídonom, és néhai mindenem Renósa! valóba írigylem sorsotokat, hogy azon egy tenger vize nem lehet mind harmónknak koporsója, hol hamvaink eggyesülve, Lelkeink pedig a' Styx vizén ált költözve, a' tsendes Elyseum mezején szerelmink örökké el válhatatlanúl tartana. E' mostani borzasztó elmúlt veszedelembe szerentsétlen áldozatai a' Tenger dühös haragjának! serkennyetek fel, és mondjátok meg, valyon tik é? avvagy én vagyok szerentsétlenebb, mit reménylhetek ez után? nem de örökké tartandó üldöztetést, és kétségben esést. Ah szint olly szerentsés lennék a' jól tévő halál hideg karjai között, valamint szerentsétlen ez életbe, mártsak egyedül az minden vigasztalásom, hogy az Istenek halandónak teremtetek, így talán valaha reménylhetem még végét szenvedéseimnek!!!

Meg szűnvén panaszaitúl, azon köny-tsepekkel, mellyek még sírásra teremtetett szemeibe maradtak kedvesseinek mind addig áldozott, még nem azoknak is forásaik ki száradtak, és már tsak a' bús Gerliczékkal nyögte keserveit, még nem a' nagy szomorúságtúl el alélt testének lassan közelgető nyugodalmát várhatta. — — Illy kínok között töltöt egész fél esztendőt ezen pusztá szigetbe, 's szomorú panaszszai a' sziklákat szánakozásra indították, az érzetlenség meg indúltak keserves esetén, sőt

még magok a' Halhatatlanok is meg sokal-
lották fájdalmait, és szenvedéseit.

Egykor, midőn szomorúságaival küsz-
ködén, a' Tenger parton sétálna, egy
szikla hasadásba bé tekintett, és látott ab-
ba valamely fényességet, az újj vágy ösz-
tönözte őtet annak meg vi'sgállására, és
közelébrül meg szemlélvén, el álmélkodott
kardjának ott lételén, aztat onnant nagy
örömmel ki vette, és barlangjába helyhez-
tette. Sokat gondolkodott ő azon, hogy mi-
ként mehetett a' kardja azon kasadásba,
még végre azon kasadásnak gyakor szem-
lélése után egy kis kutyát látott onnand ki
jönni, ekkor győződött meg azon, hogy
bizonyossan a' kutya lopta el eleség helyett
a' fegyverét, mikor ő félholtan a' Barlang-
ba feküdt, melyet a' hal el veszése is bi-
zonyított, és hogy kardja akkor a' haltúl
véres volt. Ez után néhányszor magais látta
a' kis kutyát barlangja körül. Ezen kis ál-
lat, melynek külömben is természete a'
szelidség, jobban jobban bátorodván, vég-
re néha meg is látogatta Arzest, de mivel
Arzes nem bántotta, el vesztvén egészszen
félelmét, többnyire az Arzes Barlangjába
tartózkodott.

A' Szigetnek madarai igen szelídek vol-
tak, azokat Arzes könnyen meg foghatta,
ennek oka tsupán a' volt, hogy senkitül
sem vadásztattak, ezekbül, halakbül, és
gyümöltsökbül készített ő magának eledelt,
a' maradékot pedig kutyájának adta, a' mely

is végre annyira Arzeshez szokott, hogy mint egy bizelkedve jádásaival vígasztalta, és ha valahová ment, a' kutya mindenütt követte. Sok hasznátis vette Arzes ezen kis kutyanak, mert először is a' kard lopással életét meg mentette; másodszor, minden féle ártalmas férgeket, úgy mint patkányokat, egereket, 's több illyeket, barlangjából, és a' környékéből ki irtott. Végre sok szomorú óráit módos játékaival el űzte.

Az álmotúl midőn égyyszer el nyomtatott Arzes, és kis kutya lábanál öszve göndörödve vígyázott, annak tsevegése fel ébresztette; talpra ugrott Arzes, és látta, hogy egy nagy kígyó erősen meg támadta kisded jószágát, de Arzes készen lévén védelmére, tsak hamar megis ölte, vetélkedő társát, ha a' kis kutya ekkor Arzesnél nem lett volna, a' kígyó Arzest álmába meg ölte volna, úgy már kétszer szabadította meg az életét. De a' szemlélése mindenkor eszébe juttatta sorsát, és szerentsétlenségét, gyakran is meg siratta Arzes az előbbi gazdájának veszedelmét, mert gondolta, hogy annak is ezen sziget mellett történhetett veszedelme.

Már egész fél esztendő't töltött Arzes ezen pusztá szigetbe, még végre az Egek is meg sokalván üldözéseit, azabadítását el végezték. Szinte egy órába érkezett ezen szigetnek szorossába három hajó, melynek érkezése Arzest nem kevésbé meg vídította, annak egygyike a' gazdag Algiri Nágereké

volt, a' mást Francz hajónak lehetett ismér-
ni, a' harmadikat kinem lehetet tanulni
hogy hová való, mivel külömbféle gyüle-
vész emberek voltak rajta; ez valóban
nagy szeget ütött az Arzes fejébe, hogy
mellyiket kérje meg szabadtásáért, végre
azt találta fel, hogy mivel Francz ruhákkal
bővelkedik, tehát azoknak egygyikébe fel
öltözik, és mind a' három hajóknak szán-
dékát, 's igyekezetét ki tanullya, azért is
minden kintseit, mellyeket még az Attya
házátul hozott, és a' veszedelmei között
mindenüt zsebébe hordozott, magához vet-
te, és legelőlis indult az Algéri hajó felé.
Ott a' Hajó piarczán egy velgest sok min-
denféle emberek állottak, betsúszott a' so-
kaság közé Arzes is, és látta, hogy két ifiat
árul az Algéri Kapitány, kiket is az ismé-
retlen hajónak Ifjú Kapitánnya erőssen al-
kuszik.

A' kívánság ösztönözte Arzest, hogy
meg nézze azon áruba bortsájtott két ifiakat,
leg első pillantással is szíve bálvánnya, a'
szép Renósa ötlött szemeibe, kit is azon
áruba bortsájtott ifiaknak egygyikébe megis-
mért, kevés hijja volt, hogy kedvessének
nyakába nem borúlt, de minek utánna ha-
bozó elméjét öszveszedte, magán erőt vé-
vén és indulatait el palástolta. Meg szólí-
totta az Algéri Kapitányt, hogy ő is azon
rabokat meg venni szándékozna, 's többet
is ígért értekek, mint az Ifjú Kapitány, a'
Kaptány ezen meg bosszszonkodván, tús-

tént két annyit ígért, Arzes pedig három annyit, és így verték egymásra; ezen alku a' Néger Kapitánynak igen tettzet; végre az alkut annyira fel verték, hogy már Arzes többel nem bírt, hanem önnön magát ígérte reá adásúl, a' Kapitány pedig két rabokat ígért.

Már látta Arzes végső boldogtalanságát, nagy fel háborodással kirántotta a' Kardját, és tüzesen a' Kapitányra rohant, de annak legénnyei tüstént meg fogták őtet, és kötözve az isméretlen hajóra hurczolták, ez után ki fizette az ifiú Kapitány a' meg ígért summát, és Rabjait a' hajójára vitette. Arzes fogságában egy szolgát mind addig ajándékozott, még a' Kapitánytól meg nem nyerte kardja vissza adását, azt végre meg is nyerte, de annak váltságáért ötven Aranyakat kellett fizetni, ezeket örömmel leis fizette Arzes, tsakhogy betses jószágát vissza kaphatta, mivel épen evolt az a' kard, mellyet Siciliába a' barlang előtt vett fel, és az Attyájének ismérte. Midőn a' Kardját vissza nyerte, egy szolga bilintsekkel meg terhelve előtte meg állott, és minnek utánna őtet egy kevéssé szemlélte volna lábaihoz borúlt. Alig ösmérte meg Arzes kedves szolgáját sérást, a' kiis örömét nem mérsékelhette Arának fel találásán, végre egy kevés erőt vévén indulatain, kedves Ura karjai között így kezdé elől beszélni esetét.

Sérás Története i.

Uram Herczeg, nem adhatok elegendő hálát a' nagy Isteneknek, kik tégedet ezen sziget mellett történt veszedelmünkben szerentséssen meg tartottak: nem akarom annak szörnyét előtted meg újjítani, mivel valamint én, szinte úgy te is érzetted annak nagy voltát — Mihelyt akkor a' Hajónk széjjel tört, én azonnal egy darab fát kaptam a' kezembe, melynek segédelmével a' mint egy fél napi úszásom után egy a' tengerből ki álló kőszirtre fel kapaszkodtam, ott három egész napokat éhel és szomjan töltöttem, minden felé hánytam gondolati-mat, hogy mi tévő légyek, de zavaros elmém elégtelen volt tanátsolni, sőt a' halvány képzelet is több ízbe meg tsalta szememet, a' napnak forrósága egészszsen elbágyasztott, és már már közelgetvén halálomhoz, nem annyira a' magam, mint a' te végezéseidet sirattam, tsupán a' lévő minden vigasztalásom, hogy nem sokára téged az örökké valóságba követni foglak; — Ekkor mind a' kettőjöknek ki tsurdulának a' könnyek szemeikből, a' szomorúság vette lakását bús arcz vonásaikon, Arzes egygyet sem szólhatott, hanem mellyéhez szorította hív szolgáját, ezt kevés halgatás követte, még nem ismét folytatá beszédjét sérás: Már azon gondolkodtam, miként vethessem végét meg únt napjaimnak végre a' Tengerbe akartam ugrani,

hogy ugyan azon egy sír fedezze testemet Uram kedves maradványaival, ekkor egy hajót felém jönni láttam, e' volt az a' hajó, melynek Ura a' föld kerekiségén a' leg Istentelenebb ember, — a' te bátyád Míló, kiis mihelyt meg látott, azonnal meg ismért, én ugyan semmiféle gonoszságát szemére nem vetettem, tsupán azt mondtam néki, hogy többé te tőled jószágát nem féltheti, mivel Neptúnus áldozattya jettél — Ekkor a' Lelke isméréstől vádoltatván, engem ezen bilintsek között a' hajó fenekére záratott, az üdő olta én nem tudom mikor van világosság, vagy tetétség; mikor hajnallik, vagy alkonyodik; mikor fénylik, vagy esődik tsupán e' mai napon parantsolta fel hozatásomat, hihető hogy vagy eladni, vagy meg öletni szándékozik, de ah előre érzem, mely édes lesz az a' halál, mellyet te éretted szenvedek! a' lesz bizony-sága hozzád való hívségemnek, mellyet, engedjék a' nagy Istenek, hogy az örökkévalóságban is meg tarthassak.

Arzes Ó nagy Istenek! tehát én tulajdon Testvérem rabjának tétettem! de talán magok illy móddal. — — —

Ekkor két fegyveresek jöttek elől, és jelentették, hogy az Urok Míló parantsollattából jönnének, kiis parantsolta eleibe kísértetését, hogy adjon számot ellene el követett tselekedetéről, Arzes minden haladék nélkül elis indult.

Ez üdö alatt, még Arzessel ezek történtek azon többször említett Kapitány, a'ki most Ura, és Testvére is volt Arzesnek, kívül a' szigetbe egy tölgy árnyába leheveredett, és arrólgondolkodott, hogy vallyon mi vihette azt az idegenyt (Arzest) arra a' vakmerő tselekedetre, hogy életére mert támadni, ebből valamely hasznos következtetést gyanítot, illy gondolkodásai között parantsolatlyábúl már viteték eleibe Arzes, a' kiis mérsékelte indulatit a' Battya előtt, maga mély meg hajtása után mondá

Arzes Parantsolly Uram —

Miló Te vakmerő ember, mi vihetett téged azon dübösségre? mellyel ellenem Kardot rántottál?

Arzes (gúnyolódva) tsupán a' Testvéri szeretet.

Miló Fejtsd meg homályos beszédedet.

Arzes Én a' Franczok országába születtem az Atyám ott egy gazdag Kereskedő, ezen testvérem kinek a' neve Arantes fél esztendővel ez előtt elment portékák bé szerzése véget, de haza jövele váratlan volt, az Atyám engem szerentsétlenségemre utánna küldött, én őtet megtaláltam egy Tyrannus lántzai között.

El végezvén Arzes a' beszédjét Milóle véteté köteleit, a' más szolgát pedig elküldötte a' vett rabokhoz azzal a' parantsolatlyal, hogy kérdezné meg azoknak egygyikét,

hogy kinek hívják, és mióta bújdosik? csak hamar vissza tért a' szolga, és jelentette Mílónak, hogy magát Arantesnek nevezi, és fél esztendeje, mióta bújdosik. Már semmi kétsége nem volt Mílónak az Arzes beszédjébe, azértis mivel szomjazta a' nyereség kívánását, azt mondotta Arzesnek

Míló Ifjú én téged szabadon eresztetek, és elis viszlek a' Franczok országába Testvéreddel együtt, hanem kötelezz le a' magad, 's testvéred váltságáért két annyit, mint a' mennyit én érte fizettem, melyetis hazádba minden törvény nélkül le fizess.

Arzes (kezét nyujtya) Igenis meg fizetem.

Míló a' tselédjeit a' hajóra küldötte, maga pedig Arzessel ott maradt a' fa alatt, látván pedig Arzes azoknak el távozásokat, egyszer'smind azt is, hogy ezen ruhába a' Battyátul meg nem ösmértetett, úgy szólította meg a' Battyát egy kevés halgatás után

Arzes Uram! ha benned úgy mint egy nemes szívű férjfiúba egész bizodalmat nem vetném, tehát titkaimat fel nem fedezném: de mivel látom, hogy nemcsak hajódnak, és tselédeidnek, hanem indulátnak és magadnak is Ura vagy, bátorkodok előtted egy kéréssel alkalmatlankodni.

Míló Szólly bátran, hatsak tehatem, bé tellyesítem kívánságodat.

Arzes

Arzes Annak tökéletesítése egyedül hatalmadban áll, a' te hajódon van egy gonosztévő, a'ki tulajdon Attya szánt szándékos gyilkosa, mely gyilkosságot egy más is követte, de azt a' hatalmas Egek meg akadályoztatták, ez tulajdon véretem, és életemet is szómjúhozza, mert ha meg tudja itt léttemet, azonnal dühösségének felis áldozhat, mivel pedig te a' hajódon lévőeknek az Ura vagy, tőled kérek arra ítéletet.

Míló Talán vétettél ellene.

Arzes Sőt életemnél jobban kedveltem.

Míló Avvagy valamely részre hajlásból?

Arzes Tsupána'haszon keresésből.

Míló (habozva) Hogy hívnak téged?

Arzes Beszédem végezetével meg fogod tudni, de vallyon mit tartasz azon ember feől?

Míló Az egy rossz ember.

Arzes Uram többet mondok, ő jegyesemet két ízbe karjaim közül erőszakosan ki rablotta.

Míló (tántorogva) Mit beszélsz?

Arzes Uram talán rosszszúl érzed magadat?

Míló Épen nem, tsu—pán ezen Istentelenség—gen borzadtam meg, elég — — — már! elég.

Arzes Ó Uram nem elég, még semmit sem mondtam; az az Istentelen az

A' Szerentsés Pusztá Sziget.

én Atyám Gyilkossa, és tulajdon Testvérem.

A' Francz hajóbúl épen ezen szavaira oda érkezett gyámol bottyával egy öreg ember, kinek haját az agg év ezüst színre festette, és annak fehér szálain tsurógni láttatott az egyenesség, 's rántzos homloka nem kevés szomorúságát jelentette, kiis mély alázatossággal ezeket mondotta: Emlékezzetek meg Uraim egy szerentsétlen Aggrúl, lássátok, és tanúllyatok sorsomon a' szerentse változásait, forgandó annak a' Kereke, és az ifiakat is meg alázhattya, mert a' leg hatalmasabb emberis holnap az út közepén heverhet, és néha az írgy álnokság is győzedelmeskedhet az igazságon. — Míló fél kis pénzt hagyított néki, de az öreg erőtlenségétül gátoltatván, azt fel nem vehette. Nem kevés nyughatatlanságot szerzett ez a' beszéd Mílónak, ezt követte beszédjével.

Ar z e s Uram te nagyon rosszszúl vagy, szólly ítéletet.

Míló Távozz átkozott, mert mingyárt meg kötöztetlek! áally boszszút azon az emberen; engem hagy magamba, mert én — én nagyon rosszszúl vagyok.

Öreg Uram hol vetted azt az oldaladon lévő Kardot.

Ar z e s Ah jó Öreg! ismét megújítod sebeimet, ez hajdan boldog emlékü Atyámé volt.

Öreg Te vagy é Kedves fiam (nyakába borúlt)

Arzes (johban megszömlélvén az öregget, és meg ösmérte, hogy Médus, az Atya, és fél kiáltott) Ah Atyám!

Míló (kétségben esés között) Tehát az A—ty—ád!

Arzes (fel vette a' fél kispénzt, és a' Míló lábaihoz hagyította) Igenis! kinek életét egy háládatlan fiú fél kispénzzel akarja ki elégíteni. Itt vagyok most Istentelen, kötöztess meg, taposs össze mint a' kígyót, avvagy sütogettes, vagyha még nagyobb kínozást gondolhatz, kínoztass, én magamat nem védelmezem gyilkos kezeid ellen, ha még meg nem elégedtél Istentelenségiddel, félljed az Istenek boszszuállásait, kik tüstént el sillyesztenek.

Míló Ah Istentelen barát! — Arzes jöszte verj keresztül, ne késs boszszuállásoddal!!

Arzes Az Istenek mentsenek illy gyalázatos tselekedettől, nem, én nem bántalak, tegyen eleget vétkeidért fekete Lélked ismérte.

Míló Ah ez a' legkegyetlenebb ítélet! pokol béli Fúriák!!

Médus Istenem! midolog ez?

Arzes Atyám ez nem egyéb, csak a' lélek ismérte furdalása.

Médus Kedves Fiam Míló! jöszte karjaim közé!

Miló Távozz Atyám, távozz!! mert minden szavad kegyetlenebb a' Pokol kínnyainál, — óh Lentás! átkozlak tégedet, ah szent Természetnek leg iszonyúbb kínnyai! vessetek véget kínnyaimnak, te átkozott föld! miért nem sillyedel alattam? ah dagályos Tenger! boríts örvényedbe gyötrelmimmel. Ti Vulkán kormos Cziklopsai! verjétek porrá Istentelen Testemet — Nagy Istenek! miért nem öntitek ki boszszuállástokat most egyszerre fejemre? — Ekkor nagy dühössen ki rántá fegyverét, és minek előtte Arzes megtartóztathatta volna, a' mellýébe verte.

Miló ekkor a' balandóságnak volt szemmel való tüköre, a' halavány sárgaság el futotta egész tetemeit, setét ködök borították tündöklő szemeinek fénnýét, ereibe ellankadott virgantz vére, szavai elállottak, báj orezáinak rósa pirosságát a' halál gyászos fátyolának árnyéka környékezte, térdei meg hajlottak, a' földre le rogyott, ő volt a' mulandóságnak eleven példája, de még utolsó dörgései is eugedelmet kérni láttattak. Elevenen tűntek ekkor az Arzes szemei elejébe gyermeki koroknak vídám nyájasságai, és azon édes boldog szempillantások, mellyeket az ártatlanság kebelébe egygyütt töltöttek, erőt vett rajta a' szent természet, elfelejtkezett minden méltatlanságiról, egyszer'smint meg gondolta aztis, hogy ő miatta történt legyen ez a' szerentsétlenség, úgy meg zavarodott,

hogy ha az Atya jelen nem lett volna, bizonytal az ő véreis egygyesült volna a' Battyájéval. Médus nem tudott egyebet mit tenni, hanem sírás között a' fia haladókló testére borúlt illy szavaival: Kedves Fiam! vallyon mit vétettél olly nagyot az Istenek ellen, hogy ezen kietlen szigetbe rendelték halálokat.

Arzes Ah Atyám! az Istenek rendellyék - el ügyemet, ha én vagyok é a' Battyám gyilkossa?

Médus Meg foghatatlan esetek!

Arzes Atyám jöszte! távozz — itt nem jó néked lenni.

Médus Hová?

Arzes Jöszte a' hajóba, mert ez a' hely veszedelmes.

Médus Óh nem! én nem megyek, itt ezen pusztá szigetbe, fiam siratásával akarom tölteni életemet, hogy a' külömben is hozzám közelítő halál egygyesítettse az övével poraimat, — — Te pedig Fiam! menny vissza hazámba, és mond meg ellenségeimnek, hogy már többé ne üldözzék Médus Herczeget, mivel a' szerintse már le alázta, és hazájára nézve már el temtetett.

Arzes Ah Atyám, én téged itt nem hagyhatlak, jöszte kérlek, énis követlek a' hajóra.

Médus Kedves fiam, én itt maradok, nekem semmi bajom sintsen, engedd meg ezen foglatatosságomat.

Arzes Boldogúlt Anyánk emlékeztére kérlek, távozz ezen helyről!

Médus Ah Lída! tekintsd házad végső pusztúllását! De mégis engeded az Istenek rendelkezéseinek. — — Még egyszer meg ölelte a' fia haldokló testét, és Arzes-sel a' hajóra ment.

Ezen gyászos esetet sokan nézték a' három hajókról, de a' valóságát senkisémm tudta, mégis minnyájan mintha részesek lettek volna sorsokkal, egyaránt sírtak. Egy seb orvost küldött Arzes a' Battyához, maga pedig a' mennyire tőle ki telhetett, az Attyát vigasztalta. A' seb orvos a' mint a' Míló mellyéből ki húzta a' kardot, azonnal patak módra megindult a' vére, és még egyszer úttýábúl vissza tért a' lelke gyászos hajlékának végső romlását siratni; az orvos minden igyekezetét élete megtartására fordította, de mihelyt látta, hogy a' Kard veszedelmes szúrást nem okozott, azonnal bizonyos lettannak megtartásához való reménysége, azértis meg tette a' szükséges rendelkezéseket, és meg parantsolta, hogy idekint, nem pedig a' hajóba feküdjön, és szünetlen véle lévén az orvos, minden környűlállásokra jól figyelmezett.

Még ezek meg történtek, az alatt Arzes az Attyát vigasztalta, mihelyt pedig azt valamennyire letsendesítette, azonnal sietett Renósához. Fel találásakor nem kevéssé meg ütközött, mivel élete mását azon ifiú rab társa ölétébe szemlélte, a' kívül el

adódott; azon ifiú akkor is Renósát könnyes szemekkel csókolgatta; ezen látomány, és a' szeretet nyelvét egészszen leköltözték, és őtet a' néma bálványhoz hasonlónak tették, mégis magát végre öszveszedte, és ezeket rebegette: Ah Arantes!

Ezt halván Renósa, azonnal meg ösmérte kedves Arzessét, szaladott volna karjai közé, de az illy történetnek lelke mozdulhatatlaná tette. Egygyiknek sem volt már annyi ereje, hogy nyelvét a' szóllásra fel emelhette volna, azon idegeny ifiú felkiáltott végre: Ah Aminda! vallyon ismét mitsoda szerentsétlenség érhet? — egy kevés erőt vett végre Renósa, fel kelt, és Arzesre borúlt ily szavaival.

Renósa Ah kedves Arzesem! tehát még egyszer megengedték a' hatalmas Istennek, hogy szenvedéseim jutalmául téged ölelhetlek.

Arzes Kedves Renósám!! — — egymás karjain már többet nem szóllhattak; ez üdő alatt öszveszedte az ösméretlen ifiú álmélkodásba merült gondolatit és meg szóllalt: Ah Arantes! mit látok.

Renósa. Kedves Amindám, ne tsudálkozz ezen a' történeten, mivel én, valamint te, szint olly Aszszonyi állat vagyok, ezen ifiú pedig a' kedvesem, kinek is a' látásán jöszte, örvendezz.

Aminda Vallyon álmodok é?

Renósa Valóban nem álmodol, ez mind tökéletes igazság. Te pedig kedves

Arzesem, sokkal tartozol ezen **Leánykának**, mivel egyedül néki köszönhettyük, hogy most egymás karjain gyönyörködünk.

Arzes én néked szép **Aminda** ezen jó téteményedért holtig igaz tisztelőd leszek. De kedvesem! jöszte az **Atyámhoz**, a' kiis régen várakozik már reám.

Renósa Igen is, de én — rab vagyok.

Arzes Nem, nem vagy ezentúl rab, már széjjel szaggattattak lánczaid.

Renósa Hát **Aminda**?

Arzes Ő is szabad, és a'mi jó barátunk.

Aminda Óh **Arzes**! kérlek neis hagygyátok el **Amindát**.

Arzes Mi téged elhagynánk é? ó nem, sőt holtig hálládatos barátid, vagy **Testvérid** leszünk. — Ekkor ezen szűznek fekete szemeiből gyöngy tseppek hullottak; **Renósa** meg fogta a' kezét és **Arzeshez** vezette, mondván: Kedvesem, légy te a'mi testvérünk; és meg csókolta, **Arzes** pedig mind a' kettőt ált ölelte.

Aminda Nem tréfálsz **Arantes**, te igazán **Leány** vagy?

Renósa Tehát nem akarod elhinni

Aminda (nevetve) Te most engem el akarsz ámitani, de híjjába tréfálsz, mert én nem hiszem.

Renósa Kedves **Amindám**! neis kételkedgy beszédemben, mert a' valóságos igazság.

A m i n d a (elpírúlva) Ejnye de megtsaltál — — No hát én bánom, úgye bizony, te azért szeretz engem.

R e n ó s a Soha szeretetemet meg nem másolom.

A m i n d a Hát te Arzes.

Arzes Éltem végezetéig

A m i n d a Tudod é kedves Arantesem! mit gondoltam, te szép természetű vagy, Arzes is meg lehets, azért hogy te leány vagy, úgye el veszel engem; én ugyan nem bánom, hatsak ugyan akarod vedd el Arzest is, így majd meg lásd, mely boldogok leszünk; majd ha a' hazádba megyünk, szerzel úgy é egy kis tiztát, meg egy papagájt, majd ezekkel jádzodunk, egyszer néked, egyszer pedig nekik adok egy egy darab nád-mézet, úgye bizony jó lesz?

R e n ó s a (mosolyogva) valóban jó lesz.

Arzes De mennyünk az Atyámhoz.

A m i n d a Öreg-e már az Atyád?

Arzes Öreg bizony.

A m i n d a Nohát én is el megyek, mert szeretem én az öreg embereket, az én Atyám is öreg ám.

Elis indultak, mind a' hárman Médus-hoz, és minnyájan sorba csókolták annak kezeit, ki akkor is könnyekbe füröszte szemeit, és

Arzes Atyám! itt magad előtt látod

Leányodat Renósát, és annak barátnéját Amindát.

Médus Az Istenek hoztak kedves gyermekeim, hol vettétek itt magatokat?

Renósa Az Istenek rendelésiből mint rabok ezen szigetbe hozattunk egy Algíri hajón.

Médus Örvendek kedves gyermekim látástokon jőjjetek egy meg keseredett Atyának karjai közé.

Ekkor jelentette egy szolga, hogy Míló már egészszen magához tért, ezt halván Médus, mingyárt a' fiához sietett, de Arzes a' két leányokat hátra tartóztatta, ösmérvén azoknak gyenge természeteket. Amindát mindazonáltal meg nem lehetett tartóztatni, mindenüt az öreg Médussal, kibenis tulajdon Attyát képzelte, kívánt lenni. Ezek tehát el menének, Arzes pedig kedvessével a' hajón maradt, mingyártis egy szolgát elő kiáltott, és annak megparantsolta, hogy Szerásnak bilintseit levétetvén, küldessék hozzája. Már ekkor minnyájan jól tudták, hogy Arzes az Uroknak Testvérje, ugyan azért figyelmeztek parantsolattyára. Kevés üdö múlva elől jött Szerás, kiis a'mint meglátta Renósát, egyenesen a' lábáihoz borúlt, az örömtől nem szólhatott egy szót sem, hanem néma halgatása vitte végbe üdvözetét, Renósa őtet fel emelte, és jó üdeig velle beszélgett.

Ez alatt Médus Amindával Mílóhoz érkeztek; Meg jegyzésre méltó dolog pedig az, hogy Médus a' Míló tetteiről semmit sem tudott; már akkor a' három hajókról csak nem minden emberek Míló körül állottak; mihelyt meg látta az Attyát.

Míló Atyám! várhatok é tölled engedelmet.

Médus Kedves fiam, én mindeneket meg bocsájtok.

Míló Atyám! engedd, hadd csókoljam meg kezedet.

Médus maga ment a' Fiának ölelésére, mind addig némán függöttek egymás karjain, még a' tolongó sokaság őket el nem választotta. Azután Médus Amindával hátrább mentek, a' mint a' sokaság közül ki értenek, illy kiáltás között a' földre rogyott.

A m i n d a Tehát ismét Arantes! a' rablántzok közt. Hírtelen oda ugrik egy ifiú, ki is nem keménnyen meg volt vasalva, ennek termete ruházattya, és ábrázattya épen olyan volt, mint a' Renósájé, ez fel emelte Amindát, mondván

A z I f i ú Te szép ifiú, talán ismerted Arantest.

A m i n d a (ekkor vette észre téveledését, és mnsolyogva) hogyne ösméreném.

A z I f i ú Ah kérlek, utasíts, hogy ösmérted, hol és merre van az én — — (megakad)

A m i n d a Ő az én Kedvesem, most ezen szigetbe van Arzessel. — Egy öreg is oda érkezett ezen beszédje között, és mondá: Mit hallok! az én Leányom Renósa.

A m i n d a Azt nem tudom jó öreg ha a' te leányod e, hanem az, a' kit én mondok Arantes, másként pedig Renósa

Ö reg, Ah én szerentsés Atya! Jösztök kedves Ifiú, vezess engem hozzája, hadd ölellyem Kedves Leányomat.

M é d u s Krassus vallyon ösméred-e még a' Barátodat.

K r a s s u s Igen is kedves Barátom Médus!

M é d u s Kedves Barátom Krassus. — és egymást meg ölelték, mind ezeknek nézője volt az Algíri Kapitány, a' kinek rabja volt azon ifiú Mídon, ezen nagyon meg indúlt a' Kapitány szíve, és hogy ő is valamely szolgálattját mutathassa ezen Herczegek iránt, Mídon szabadon bocsájtotta, s magához szorítván ezt mondotta néki; ez után légy az én jó barátom. A' nép meg nem szűnt az ilyen kiáltástúl, úgy hogy még a' kik a' hajón maradtak is ezt meghalván, örömmel a' szigetbe szaladtak. Nem is volt már egyéb hátra örömeiből, csak hogy Krassus kedves Leányát, Mídon pedig Húgát ölelhessen. Így örömmel el telve a' hajó felé indultak; Médus és Krassus voltak az első, kik egymás karján függöttek, második pár a' Francz, és Algíri Kapitány volt így azután minden féle emberek, vég-

re lassú lépésekkel sétált Mídon, és Aminda, és így kezdé beszédjét.

Mídon Nagyon szeretném tudni a nevedet, és történeteidet.

Aminda Most az egyszer nagyon sokat kívánsz tőlem, de ugye téged Mídonnak hívnak?

Mídon Igenis, de hogy ösmérsz engem?

Aminda Óh háuyszor emlegette karjaim között nevedet, és énis sokszor sírtam véle.

Mídon Karjaid között?

Aminda Ott ám, mert ő engem szeret.

Mídon Ő téged szeret?

Aminda (nevetve) Ugyan kérlek ne tudakozz már annyit, hogyne szeretne, mikor engem Amindának hívnak, ő az én barátom.

Mídon Kedves szép Aminda, megengedgy hogy nemedhez illő tiszteletemet nem tehettem — —

Aminda Én elégtelen vagyok hízlekedésedre felelni

Mídon Én meg szolgálatodra, azon kegyességédért, mely által Húgomat ismét karjaim közé juttadtad, (ezen szavai után a' hajóhoz érkeztek.)

Elégtelen tollam le írni azon örömet, melyet ezen Atyák, Testvérek, Szerelmek, és jó barátok érzettek egymás fel találásán, tsupán az fejezheti azt ki, a' ki

hív kedvesse karjain a' boldog meg elégedésben gyönyörködik. Minden szív, a' mely tsak érzeni tudott, egy aránt vígadott, egész más nap reggelig, az öröm kiáltások meg nem szűntek, 's a' sziget víz hangjai a' bérczeket futkosták mind szüntelen, olly nagy is volt akkor ezen szerentsés Pusztaszigetnek az öröme, hogy illy vígságot még magok az egekbe tanyázó Istenek sem láttak, mert az Ambrósiát meg vetve örömmel kívántak közikbe egyveledni. Ezen alkalmatossággal minnyájan akkorra határozták történeteiknek elő számítását, a' mikorra Míló fel gyógyul, a' két Kapitányok is meg ígérték addig való itt maradásokat, végre a' szigetbe sátorokat vontak, Médus Krassussal, Mídon Arzeessel, a' két Kapitányok Mílóval, Renósa és Aminda a' Francz Kapitány ékes Leányával Diénával választottak külön sátorokat. Így kiki a' nagy örömtől el alélva, választott sátorába le nyugodott.

Más nap minnyájan a' Míló sátorába gyűltek; leg elől is meg ölelte Mílot, és mondá

Arzes Kedves Bátyám hogy vagy?

Míló Ah Arzes! ösmérsz é engemet?

Arzes Igenis kedves Bátyám úgy ösmérlek, mint a' lég ártatlanabb üdőkbe.

Míló Nemes szívű Arzes! Kedves ötsém! ah de sokat vétettem ellened, de

ha látnád szívemet — — (többet egygyik sem szólhatott.)

Minnyájan egy meg fejthetetlen álmot képzeltek a' két Testvérek között, így egymást sorra köszöntötték, Médus nagyon retteget a' titok fel fedezésétül, ennek elkerülése végett minnyájansétálni indultak az erdő felé. Mídon olly szerentsés volt, hogy a' szép Amindát nyerte társúl ezen sétállásba, Arzes pedig Renósát, a' szép Diéna maradt egyedül a' Míló vigasztalására. Mind ezeknek tsak pertz volt egy órának a' köze, úgy hogy észre sem veték, mikor el közelgetett az ebéd üdeje. Összegyültek végre az Asztalhoz, az étkek már ekkor készen lévén, annak fel osztásit még azis vidámította, hogy Míló magát székbén tétetvén, azzal az asztalhoz vitetett. Már setétedni kezdett, mikor ebből a' vendégségből fel keltek, azértis kikiszkott nyugodalmát fel kereste.

Több illy hasonló vígságokba töltöttek egész nyoltz napokat, ekkorra fel gyógyult Míló, kilentzedik nap reggel minnyájan egy kerek terebély fa alatt le telepedtek, és eképen kezdette a' fogadás szerint beszédjét Krassus.

Krassus Történetei.

Ifiúságomba mindenkor kedvezni látzatott a' szerentse mind magamnak, mind a' fegyveremnek egész addig, még kedves enlékű Feleségem második szülésével két

leány magzatokat e' világra hozott, ezeknek nagyobbikát Lídának az Anyja nevére neveztem, a' másikat pedig Renósának. Ez után tsak hamar kedves Feleségem Karjaim között ki botsájtotta hűséges Lelkét. Még a' szomorúság el nem oszlott homlokomról, és még könnyeztek szemeim, midőn ezt egy más is követte, mivel a' futkosó kisdéd Lída el vészett, és ámbár sokat kerestettem, még is e' mái napig sem tudom, hogy hová lett; ezen tsapások el felejthetetlen petséteket nyomtak a' mellyembe, el enyészett minden nyájasságom, komor bú ült fel a' homlokomra, orczáim meg halaványodtak, szemeim tüze a' sírástól ki aludott, inaim meg gyengültek, az álom előllem, mint a' rossz barát el tűnt, a' vígságok unalmamra szolgáltak, a' kietlenség egygyezett tsupán állapotommal, ezek üdőnek előtte az utolsó gyermekeségre juttattak, így ez után tsak a' tsendes magányosságba gyászoltam kedves Feleségem, s Leányom el veszteket, mind addig még Midon a' fiam fel nevelkedett, látván pedig annak düts vágygyát, fegyvert forgatni taníttattam, mely által sok játékokba, és bajvívásokba koszorúkat szerzett magának, végre a' Sicilliai seregnek most utólszori hadába Arzessel együtt Al vezérre tétetett, ugyan ezért a' Pártosok a' szerentsével együtt ellenem állottak, és tsak nem mindenemtől megfosztottak. Így kintelenítetem magamat egy kisdéd mérei Kastélyom-

ba

ha meg húzni, de ott is a' Rablók magányos tsendességemet fel háborították a' Leányom erőszakos elragadásával; ekkor véltem bizonyos halálomat, az Istenek még is meg könyörültek sorsonmon, mert Arzes által Leányomat még azon éjjel visszaadták. Kevés idő múlva már jószágomat pusztították a' Pártosok, ekkor egy este a' Kastélyomhoz nyargalt Mídon, és verjékes homloka törüllése között jelentette, hogy bizonyosan oda húzódnak a' Pártosok, a'hol a' majorom áll, jelenté egy szer'smint Médus és Arzes halálokat is. Ezt a' Fiam ámbár lassan mondotta, de mégis Renósa jól meg értette. Ezen újságon való meg illetődését háromszori elájulása bizonyította, olly hosszas volt pedig ájulása, hogy én minden szükséges rendelkezést megtévén, már a' tengeren voltunk, a' midőn utólszormagához jött, Mídon katta Húgának keserveit, örömet osztotta volna fájdalmait, de ez nem lehetett, nemis tudott egyebet mit tenni, hanem eltökéllette mind addig Sicilliába való maradását, még Arzes, és Médus felől bizonyosabb hírt nem hall. El indulásunk előtt le húzta Mídon az újjárúl beráttjátúl kapott gyűrűt, és a' Húgának ajándékozta, ez nagyon enyhítette a' Renósa gyötrelmét, el annyira, hogy szemlátomást derült a' kedve. Ezzel meg áldottam a' Fiamot, a' jószágom gondviselését pedig egy hív jobbhágyomra

A' Szerentsés Pusztá Sziget.

5

bíztam, így Midont Siciliába hagyván, el indultam a' nagy közép tengerre.

El indulásom után Renósát a' háttya ruhájába öltöztettem, és hogy mindenektől ne ösmértessen, Arantesnek neveztem; nem tsuda tehát hogy Aminda Midont Arantesnek ösmérte. Renósa ezen útba mindég kedves Arzesse siratásába foglalatoskodott, híjjába vigasztaltam, mert minden fáradtságom jobban jobban sértegette sebeit. Már közel voltunk Sardineához a' midőn két tolvaj hajók közben fogták a' hajónkat, embereinket le vagdalták, és portékáinkat magok között fel osztották; ekkor volt még leg nagyobb tsapás a' fejemen, mivel Arantest meg kötözve az egyik hajóra, engem pedig a' másíkra vetettek, még tsak arra sem adtak időt, hogy őtet utólszor meg tsókoltam volna, mivel a' két hajó egymástól el vált. Az én Kapitányom kitalán a' fene Tigriseket szopta, egy dühös vakmerő ember volt, mind szüntelen a' nyereséget, de nem az emberiséget szomjazta, ezen üdő alatt ő a' közép tengeren imitt amott úszkálló hajókat fosztogatta, és mind addig sok halálos veszedelmeken kellett által mennem, még végre egy kereskedőnek el adott; az a' kereskedő nem keveset enyhített a' sorsomon, mivel a' köteleimet fel oldatta, és vélem dolgoztatott. A' kemény munkák öregségemre nézve ugyan súllyosak voltak, de mégis súllyosabb volt szabadságom el vesztese, ezek

alatt napról napra elgyengült testem, végre látta, hogy terhes munkáinak eleget nem tehetek, reám bilintseket veretett, és ezen Néger Kapitánynak el adott, tsupán a' Kapitány nemes szívének köszönhetem életemet, mert meg szánta öregségemet, és tsupán egy vékony lántzal terhelte öregségemnek és rabságomnak súllyát, végre vélem jobban meg ösmerkedet, sőt sok dolokban tanátsomatis vette. El beszéltem néki történetemet, ő valóba fájlalta sorso-mat, és meg ígérte, hogy Arantest ki szabadítja, mihelyt pedig azt végbe viheti, azonnal ő velle egygyütt fel szabadít rabságomból. Illy sok szenvedéseim után ezen szigetbe érkeztem, itt a' hajón meg szólított a' Kapitány: Jöszte úgymond öreg, most ezen szigetbe egy különös történet esett, egy ifiú Kapitány magát nem tudom miért által verte; én azonnal követtem őtet; midőn a' hajó piartzára értünk, egy ifiú a' nyakamba borúlt, ezeket mondván: Ah Atyám! mely szerentsétlen vagyok látásodban, én alig vetettem reája szemeimet, azonnal meg ösmértem Mídot, a' Fiamat, a' Kapitány mind ezeket látta, és így szólott hozzám; öreg, a' te fiad ezen ifiú? Igen is felelek, az én egy szüllött fiam. Látván Mídon rabságomat, a' Kapitány lábaihoz borúlt, térdeit által ölelte, könnyező szemekkel ekként kiáltott a' Kapitányhoz: Uram! engem a' mostoha sors, és a' koros idő annyira elnem gyalázott, mint

ezen öreg Atyámat, én még fiatal vagyok, ép, és egészséges, jobbanis meg felelhetek terhes munkáidnak mint az, kit a' hideg halál kebele már készen vár, a' sír felett koporsójába van a' lába; több esztendőig viselhetem én a' lántzokat, nemis gyengülök el olly hamar azok alatt; fogadj engem örökös rabodnak az Atyám helyett; Ujrais kérlek Uram! ha az emberi vér még kinem aludott ereidbül, ha a' szent Természet kormányozza szíved indulatait, halljad egy fiúnak esdeklését, és botsásd el az Atyámat! én esküszök mindenre a' mi csak szent lehet, hogy mind addig örökös hív szolgád leszek, még magad önként fel nem szabadítasz, mind addig fel semis, kelek lábaid elől, még ezeket el nem fogadod, ha pedig meg veted, itt ezen helyen ontom ki véretem, a' mellyen keresztül kell gázolnod, ugyan ez a' hely fogja szemedre bányá keménységedet, a' nagy világ mindég újjal fog reád mutatni, ezen szavaival „ez az a' kegyetlen, a' ki inkább egy fiúnak a' vérért gázolta, hogy sem annak a' kötelességét el fogadta volna. — — Ezen történeten a' Kapitány magais könnyezett, én le nem akartam tenni rab lántzomat, a' fiam pedig fel tett szándékátul sem intésemre, sem kérésemre el nem áll, a' Kapitány parantsolattýábúl engedelmeskedtem, megvallom, éltembe nem volt ennél örvedetesebb szempillantásom, mert Mídot magamhoz szorítván fel kiáltottam: Ah hatal-

mas Istenek! változtassatok ezen állapotomba kőbálvánnyá, hogy örökké érezhessem ezen boldogságot! — végre a Kapitánynak már harmadszori hívására a szerentsétlen Kapitány ágyához siettünk.

Ezzel el halgatott Krassus, egyszerre minnyájan Midouira tekintettek, kiis azonnal észre vette szándékjokat, 's kevés idő múlva így kezdette története előlszámítását,

Midon Története.

Azon éjjeltől fogva történt viszontagságaimat számítom egyedül, mikor az Atyámtól, 's húgomtól el váltam, mihelyt űk a hajóra ültek, én mint egy kőbálvány a parton mind addig mozdúlhatatlanul állottam, még szemeim meg homályosodván, meg fosztattam látásoktól, még egy mély sohajtást áldoztam szerentsés utazásokért Neptúnusnak, és könnyes szemekkel vizsgálta tértem. Már sem a tenger partján sem a Táborba többé semmi keresetem nem lévén, mivel ezekből mindenem el enyészett, azért is el indultam a Médus, és Arzes keresésekre, mivel nem adhattam hitelt a halálok felől való hírnek, a pedig onnand származott, hogy némely Katonák látták el menetelét; ezen keresésben három egész napokat minden haszon nélkül töltöttem, már kétségbe estem fel találások felől, nemis tudtam már egyebet mit tenni, hanem egy hajóra ülven, Sardinia-ba költöz-

tem, oda szerentséssen érkezünk, és Kaláris várossának ki kötő helyén ki szálltam a hajóból, ottan, Arbórea, és Bósa városokban három egész hónapokat töltöttem az Atyám keresésében de senki sem tudott felőlok, végre láttam, hogy utazásomnak czéllját Sardiniába elnem érhetem, ekkor az a' gondolat ütözött elmémbe, hogy talán valamely oknál fogva máshová költöztek, ez egészen fel élleszté reményemet, és ki sétáltam a' Rév felé, ott egy Francz hajós Kapitánnyal meg eggyezvén, annak hajójára költöztem, így Sardiniát el hagyván a' Franczok országába költöztem, ott is mindenektől tudakozódtam, de senki nyomába nem igazíthatott; már ettől az Országutólis bústól készűltem venni, midőn megértettem egy társaságban, hogy egy Kapitány Tulon várossából most a' nagy közép tenger réveinek meg vizsgálására akar menni; ezt halván, mingyárt Tulonba mentem, és fel kerestem a' szállását, meg kértem, hogy fogadjon be a' hajójába, ki is igerte mindenben segedelmét, és hajójába fogadott. Ez előtt három héttel elis indúltunk, és mind addig kedveztek a' szelek, még ezen szigetet meg láttuk. A' Kapitány Úr szinte egyszerre kötötte ki a' hajóját ezen két hajókkal, ki kötésünk után kevés órákkal szaladtam a' Néger hajóhoz olly szándékkal, hogy ha valamit utazásom czélljáról nem tanulhatnék e' ki? a' mint a' Néger hajóra értem, épen akkor jött a'

Kapitány reám szemközt egy öreg rabbal, alig tekintetem a' rabra, azonnal Lántzoktúl terheltetett Atyámat meg ösmértem; a' többi magatokis tudjátok, mivel az Atyám elől számította további esetemet. — Jelentették a' szolgák ennek végezetével, hogy már az ebéd órája elközelgetett, így minnyájan az ebédhez ültenek, ez minek-utánna el végeződött volna, ekképen festő le Renósa eseteinek képét.

Renósa Története i.

Örömem Nektárját még akkor szomorúság vegyítette, midőn Arzes, és a' Bátyám barátságot kötöttek, a' Bátyám mindig ditsérte, 's magasztalta ezen ifjú Hercegnek a' barátságát, és azt olly színekkel etsetelte meg vallom, — hogy az egészen szívembe rajzolta, ekkor kezdettem leg először érezni a' szeretet erejét, először engedtem indulatimnak, gondoltam, hogy az üdö, és a' magányosság egészen elfelejteti szívemmel vergődéseit, így kerültem a' Társaságot, a' magányos, 's tsendes ligetek voltak egyedül a' panaszim halgatóji, tsupán a' húsan nyögdéts elő gerliczéjével láttzatott egygyezni panaszom, már ha azoknak, és a' szomorú fülemiléknek hängitsállását halhattam, és a' nyögéseikkel keservimet egygyesíthettem búmat enyhülés-sel váltottam. Végre annyira el merültem, hogy már lehetetlen volt enyhíteni keservemet; ezen szenvedésem elhalgatását en-

gedjétek, hanem csak utazásomhan történt esetimet számítom elől. (Ekkor Aminda meg szállalt; Ah Arantes! kérlek ne hagyd félbe beszédedet, mivel mind eddig csupán tulajdon szívem érzeményeitszámítottad! — ezen minnyájan el mosolyodtak, Aminda pedig könnyes szemekkel elpirúlt, fel ugrott ülő helyéből, és az erdőnek szaladt, nem tanátslották magát az erdőnek botsájtani, hanem Midont utánna küldötték folytatá pedig beszédjét Renósa) Mihelyt a Tengeri Tolvajok az Atyámtól el választottak, azonnal bús keservimet szabadon eresztettem, reménylven mégis valahára szabadulásomat, nememet el titkoltam, és mint Arantes kívántam Uramnak mindenbe engedelmeskedni. A Tolvajok Kapitánnyokkal egygyütt engem minnyájan kedveltek, mihelyt pedig a szigetknél ki kötöttünk, azonnal engem szabadon eresztettek, és nem tudom mi okból a Kapitány fiának fogadott; nem sok fáradságomba került leányának Amindának szívességét meg nyerni, ő volt az, a ki leg először a nevemet tudakozta, én mondtam, hogy Siciliába születtem mint Herczeg, a nevem pedig Arantes, de a sors jószágotmúl, és kedvesemtúl meg fosztott, és azért bújdostam a nagy közép tengeren. Ő nagyon fájlalta esetemet, továbbá vigasztalt, végre síratta fájdalmimat. A Kapitány ezt magais észre vette, de azért tétette mintha semmit sem tudna felőlle,

igaz ugyan hogy ő is kérdezte nevemet, születésemet, és hazám állapotját, ha pedig valahová utazott, engem maga helyett mint vezért hagyott a' szigetbe, 's reám bízta a' leánya gondviselését.

Egyszer a' kértbe, midőn egy forrásnak tsergedező ezüst folyását könnyeimmel árasztanám, hozzám jött Aminda, és könnyező szemekkel mondotta: Ah Arantes! bártak enyhíthetném fájdalmidat! — meg akartam tsókolni a' kezét, de nem engedte, én pedig feleltem szavaira: Asszonyom! már egyedül csak te vagy minden vigasztalásom. Aminda elpirúlt, a' földre szegezte szemeit, és egy mély sobajtással felelt, kevés üdő múlva még is meg szólalt: Arantes! te nem vagy még olyan szerentsétlen, mint gondolod — és könnyes szemekkel télem el tévozott.

Más nap az Erdőbe véle ismét össze találkoztam, az igaz, hogy én őtet el akartam kerülni, ő pedig sírva utánnam szaladott, 's halkán ezt mondotta: Mit bújsz Arantes előllem? én téged többé soha karjaim közül ki nem eresztelek — Ah Asszonyom! én ezen szigetbe boldogságot elnem érhetem — Tehát te engem el akarnál hagyni? nem hagysz el Arantes, én téged nem eresztelek, vagy erővel fejtetd ki magadat karjaim közül? úgy is hívjába bújsz el ezen erdőnek barlangjaiba, mertha mingyárt a' Tengerbe bújnál is, még ott is fel keresnélek, mind addig el

sem is orasztelek, még ezeket nekem mind meg nem ígéréd. — Ő engem karjai közé szorított, és mindég tsókolgatott, mit tudtam mást tenni, meg ígértem, hogy a menyire csak tőlem ki telhet igazán, 's állandóan szeretem. Már akkor szerentsésnek állította magát, örömébe az Attyához akart szaladni, de én meg tartóztattam; már sírt, már mosolygott; hol kezemet szorongatta, hol simogatott, hol hajam fűtyeit igazgatta. Más nap reggel el akartam kerülni a társaságát, ki mentem a Tenger partra, ott egy hárs árnyába le feküdvén elől vettem leg kedvesebb jószágaimat, az Arzes két gyűrűjét, azokat egy kis veres posztó zatskótskába vartam, hogy ne talán nállam valaki meglássa, és elvegye; szinte végezetével kedves munkámnak el szenderedtem, kevés üdö múlva egy kis zördülésre fel ébredtem, ekkor kapta fel mellőlem egy holló a posztótskába bé varrott éltetnél betsesebb kintsemet, és egyenesen a tengernek szállott betses prédájával, én utánna a tengerbe akartam ugrani, de Aminda hátrúrul meg kapott, és rémülve ezt kiáltotta: Mit akarsz Arantes!! — Most vesztettem el legbetsesebb jószágomat, 's azzal meg halni akarok. — Nem bánom felélé, de én vélem akarsz úgy é meg halni? — Ah Aminda ne tartóztass fel tett szándékomba. — Mondom nem bánom, de én is karjaidon halok meg, mert én érzem, hogy nállad nélkül egy nap sem élhetnék!

hiszen tegnap is azt mondtad, hogy elnem hagysz — Aminda, kérlek ne tartóztass — zokogva még jobban magához szorított, 's tsókjai közt mondotta: Nem, nem halsz meg nállam nélkül; én az Atyámat kérni fogom, hogy engem véled zárasson egy tömlőtzebe, akár egy erős bilintsel lántzol, tasson minket össze, hogy soba többet töl, lem elne szabadúlhas, 's elne hagyhas. — Illy ártatlan beszédivel megtartóztatott a' baláltúl. Én Amindát mindég arra kértem, hogy talállyon módot el szökésemre, mivel hazámba szerentsémet velle jobban feloszthatnám. Aminda erre azt felelte: Nem bánom Arantes, de hogy végyem én azt véghez, azt nem tudom, mert még én soha senkivel elnem szöktém. — A' legtitkosabb, 's legbiztosabb embered által. — Eggyet gondoltam, a' pedig leg jobb lesz; hát az Atyámat kérem, hogy szöktessen el. — Mit? az Atyádat? Ő néki tudni sem szabad a' felől. — Nem szabad? hát nem szöktettyük el ötetis? Én el nevettem magamat, de mihelyt meg magyaráztam néki, hogy mi légyen a' szökés, azonnal más-képen gondolkodott. Nemis sokat kellett kérni egy ártatlan hív szívet, mert kevés idő múlva egy estve férjfi ruhába az osztályomba jött, és jelentette szív dobogások között, hogy már mindenek el vannak készítve az elszökésre, és már tsak az indulás van hátra. Reszketve szorított karjai közé, és még maga kért, hogy minden el-

lenkezés nélkül kövessem fel tett szándékamat, mert ha megvetem ezen alkalmatosságot, nem tudja mikor lesz módja ezt ismét vissza állítani. Láttam pedig, hogy tsupán ez a mód adódhatik szabadításomra, kevés gondolkodásom után eltökéltem magamba, hogy a szerentsének tárgyául magamat ki tészem, ekkor az Amin-dá kezét meg tsókoltam, ő pedig karjai között vezetett egy tsajkához, mellyen elegendő fegyver, és eleség volt nyöltz hajós Legényekkel együtt, ezek is valamint én minnyájan rabok voltak, és hihető, hogy ezek eszközölték elszökésünknek szerentsés kimenetelét, ezen tsajkába be ültünk, és mingyárt el indultunk. Én Sardiniának kormányoztattam a tsajkát, mivel ezen kis hajós sereg engem választott Kapitánnyának, így látni lehet, hogy tsupán a szerentse vezérelte uszkálásunkat; alig tettünk hátra tíz tengeri mértföldet, midőn ez az Algíri hajó meg támadta tsajkánkat, kevés népünket le vagdalta, engem pedig Amin-dával rab szíjakra fűzetett, én ugyan ellenzettem a védelmezést, de a Legényeim azt mondták, hogy a Négerek, kik gyűlölik sok károk miatt a Tengeri Tolvajokat, sokkal keservesebb rabságra visznek a halálnál, de úgy talán még meg szabadulhatunk. Elfogatásunk előtt Aminda karjaim közé szaladt, Ne haggy el úgymond Arantes, mert mingyárt meg halok, illy állapotha fogattattunk el, és együtt ve-

zettettünk az Algíri Kapitány eleibe; a Kapitány azt kérdezte tőlem, hogy kitoda, és honnend való vagyok, 's hová szándékoztam, én feleltem, hogy ezen kised meggyőzött seregnek a Kapitánnya, és Siciliali vagyok, most pedig Sardineábaszándékoztam, erre azt felelte, hogy igazán beszéllyek, mert ő már jól tudja, hogy Tengeri tolvaj vagyok, én eleget mentettem magamat, hogy nem vagyok Tengeri Tolvaj, de a Kapitány azt nem hitte, mivel azon tsajkát, a' mellyen ültünk, úgymond, ő a' tulajdon pénzen tsináltatta, és a' Tengeri Tolvajok vették el a' tselédjeitől. Elfogatásunk után a' volt mind kétőnknek a' vigasztalása, hogy elnem választottak bennünket egymástól így siralminkkal egy aránt osztozhattunk, sokkal jobban rettegettem a' mostani, mint az előbbi rabságom ki menetele felől, hogy ha pedig Amindáról gondolkoztam, már akkor a' szívem el szorúlt, a' szemeim könnyekbe feredtek, a' lelkem esmérete vádolt, gyakran lábaihoz akartam borúlni, hogy megtsalattatását fel fedezzem, de ha meg gondoltam hogy ez rabságánális kegyetlenebb szenvedést fog néki okozni, mindenkor elhalgattam, ennek elhárítására nem is tudtam magamat egyébre eltökélleni, hanem hogy ha a' Halhatatlanok meg elégszenek rabságunkkal, és meg szabadúlhatunk, azonnal lábainál meg vallom árulásomat, és véremmel törülöm el vétkem nagyságát.

végre sok szenvedéseink után ezen szigetet el értük, itt áruba botsájtattunk, és itt egy Kapitány mind a' kettőnket meg vett, de én annak nevét mind addig meg nem tudtam, még Arzes meg nem szabadított.

Ekkor meg szólalt az Algíri Kapitány, a' ki halgatója volt az egész történetnek, a' mind igaz úgy mond, hogy én azt tselekedtem, de én azt azért tettem, mivel Fejedelmemtől a' Tolvajok ki írtására küldettem, mivel azok határainkon sok pusztításokat tesznek, ezen tsajkát pedig a' tulajdon magaménak ösmérvén, a' rajta lévőeknek is vakmerő ellent állásokat tekintvén, azt a' gondolatot tökéletesen elhittem magamba, hogy ezekis Tengeri Tolvajok lennének. Hogy pedig Renósát, és Amin-dát el adtam, annak az az oka, féltem, hogy ne talán valami bajom esne értek a' Tengeri Tolvajok kiírtása alatt. Az Attyát pedig Renósa sehol sem láthatta, mivel rabjaimat jó gondviselés alatt szoktam tartani, hogy egymással ne barátkozhassanak, 's ne tanátskozhassanak, mert ha ezek meg történhetnek, többnyire rossz következtetések szokták a' kimenetelét el végezni. —

Már a' nap futását el végezte, 's éppen a' Tengerbe tsúszott, 's midőn ezek végezték a' beszédjeket, azértis minnyájan sátorjokba menének.

Szomorú gondolatokkal töltötte az éjszakát Míló, mivel aztat jól tudta, hogy a' következő nap kezdete minden élet-

tébe tett rosszasságát a' szemére fogja hányni, de nem annyira Lelki ösmérete furdalása, mint azoknak meg bánása fogta el érzéseit, minden rajta meg esett gyalázatokat össze vévén, tsak nem lehetetlennek látta azoknak rosszasságát valaha jóval ki pótolni, gyakran fohászkodott ő az Istenekhez segedelemért, ismét örömmel hívta a' halált hogy szabadítsák ki ezen tekervényes úttYábúl, de ezen elmebéli vetélkedései még jobban jobban a' rendetlenségbe zavarták; már fel kelt, már le feküdt, és mint ama szél vésztűl hanyatott hajó a' dagályos tenger örvénnyei között minden segedelemtől elhagyattatva várja minden szempillantásba el süllyedését, szintén ő is illy állapotba hajnal előtt el szunnyadott; végre fel jött azon nap, mely annyira rémítette, fel kelt, és lankadt halvány ábrázattal közelgetett a' már egyedül ő reá várakozó gyülekezethez, kinek is állapottyán minnyájan meg illetődtek, kiváltképen a' szép Diéna, kiis legelső volt ezen változásának oka tudakozásában, Arzes jól tudta ennek valóságát, ugyan azért engedelmet kért a' gyülekezettől el távozásáért, de Míló egészen ellene vetette magát mondván: nem Ötsém, néked szükségképen itt kell maradnod, hogy mindeneket meg világossíts, és ha valaha még várhatom az Atyám kegyelmét, egyedül te készítheted annak az úttYát minden vétkeim meg vállalása, meg bánása 's elégtételeim után: vagy nem,

óh nem! én azt többé soha nem érdelek, 's meg semis nyerhetem, tsupán a' Halál törülheti el vétkeim nagyságát, és óh nagy Istenek! mely édes emlékezet! talán e' máj napon!! — eztet olly szomorúan mondotta, hogy kiki észre vehette szándékát; Arzes kiváltképen meg ijedett, ugyan csak mind addig forgolódott körülötte, még kardját oldaláról le nem övedzte, ezt észre sem vette Míló, és minden további mulatás nélkül a' sűrűnek eredett. Nem látták tanátsosnak ötöt egyedül magára hagyni, és egy kevés ideig tartó vetélkedések után minnyájoknak határozásából Diéna utánna küldetett, kevés idő múlva így kezdette beszédjét Médus.

Médus Történetei.

A' véghetetlen hatalmú Istenek a' Fejedelem Táborá Fő Vezérének választottak hazámba, ott gyakran is forgottam a' halál kaszája alatt, de attól tsupán azért menekedtem meg, hogy öregségemre mintegy árulót, 's hitetlent Hazámból számkivessenek, és idegen föld halmazza hantaimat, 's örök átok kísérjen még koporsómba is. Ugyan is midőn utólszor a' Pártosokkal megütköztem, a' Fejedelemnek egy szolgálja előmbe jött, és azt a' hírt hozta, hogy a' Felség parantsolta hozzája meneteletem, ki is azon tájjékon lévő erdőbe tartózkodik. En tüstént engedelmeskedtem, és az erdőnek nyargaltam, azt elérvén az úton egy jó dara-

darabon elhaladtam a' sűrű fák között, midőn észre vettem, hogy a' Fejedelem szolgája nem jön utánnam, ennek rossz következtetését nem is gyanítottam mind addig, még két fegyveres meg nem támadott, én védelmeztem magamat mind addig, még az egyik megsebesülve lováról a' földre lerogyott, a' másik pedig szaladással mentette meg életét, én ezen helyen tovább nem is késtem, hanem mind addig követtem az útamat, még nem egy barlangot találtam, ott vettem észre leg elől egy sebet a' bal karomon, mingyárt is le szállottam a' Lovamról, és hogy a' lesek ellen bátorságba helyheztessék magamat, a' barlangba mentem, hogy békíthessem a' sebemet, így fegyvereimet le tévén, karomat a' vértől megtisztítottam, a' seb igen kitsiny volt, annak vérét könnyen el is állítottam, és egy keskenővel be kötöttem; allig fegyverkeztem fel újra, midőn egy idegent néhány fegyveresek rabúl azon barlanghoz vezettek, a' ruházattjáról mingyárt Arzesnek gondoltam, de mind addig hitelt nem adtam szemeimnek, még a' mint azon idegent a' barlangba bé akarták taszítani, a' pedig fel kiáltott: Ah kegyetlen sors! — ekkor elenyészett minden kétségem, mert szavadról téged fiam Arzes megismértelek, ekkor a' kardomat kirántottam, és siettem védelmedre, de a' kardom szerentsétlenül kiütetett a' kezemből, és egy nagy seb által a' földre térültem; ezen eset után tsak ne-

gyed napra tértem magamhoz, ekkor vettem észre legelől, hogy egy öreg földműves kunyhójába feküdjek. Ezen öreg minden vagyonát és minden szorgalmatosságát kész volt feláldozni egészségemért, ő gyakran tudakozta nevemet, és esetemet, de a' gyengeség nem engedte nyelvem mozditását, egy hét múlva mégis annyira megjött az erőm, hogy beszélhettem; legelő szavam is a' vőlt, hogy miként jutottam a' hajlékába, ő azt mondotta, hogy a' nem messze lévő erdőnek esett az úttya egy béttel ez előtt, ott egy barlang előtt meglátott vérembe fetrengeni, és felebaráti kötelességből a' szekere tétetett, a' mellyen is egyenesen ezen szegény mezei hajlékába hozatott. Napról napra láttzatott enyhülni a' fájdalmam, tizennegyed nap múlva azt kérdi az öreg Majorosné férjétől: vallyon öreg apó, nem hallottál valamit a' szegény Herczegekről? Az öreg felelte: semmit sem édes anyókám mind az óta, mióta vele beszéltem, de bár ne is hallanék, mert az én szívem érzi, hogy azon derék emberek valóba ártatlanok. — Nints különben, láttya kend apjok, láttya, mostani időbe hogy üldözik az ártatlanokat. Ah öreg! de boldogok vagyunk mi ezen szegénységbe, serénnyen dolgozunk, és így jó ízű minden falatunk, emlékezik e' még kend apjok? mikor a' mi Urunk azt mondta, hogy örömet megtserélne velünk, de akkor én azt nem hittem, most pedig már elhiszem,

mert csak ugyan nem tserélnék én most a' Herczeggel, ő most földön futó, üzik, kergetik minden felől, el hidd apjok, ha lehetne azt a' — — hogy is hívják csak? mitso-
da Herczeget megszabadítanám, ha min-
gyárt a' két lovunkat, hat ökrünket után-
na fizetném is, de kegyes ifjúember is az,
azután de szép is ám, nem is tsudálom,
hogy a' Herczeg Kiss - Aszszony annyira
megszerette, én megvallom nem győzők
azon eleget tsudálkozni, mióta én őtet a'
Krassus Kastélyába láttam, jobban meg-
szerettem, mintha tulajdon gyermekem lett
volna; hát ha a' szegény Renósa tudná eze-
ket? — ekkor megszóllaltam nagy felhábo-
rodással: mit? ti Arzest emlegetitek? mitso-
da szerentsétlenség történt ő rajta? Öreg
Uram fájlalom, még pedig igen nagy! az
Aszszony — szegény Herczegek! — és én
ismét kérdeztem — hogy hogy? tehát még
másokon is? — Öreg — Ah Uram, te Ka-
tona voltál, és felőlled, mint egy ember-
séges ember felől azt tartom, hogy a' Mé-
dus táborába szolgáltál, ugyan azért ismér-
heted Médust, és Arzest, nem is szükség
azon férjfiakat előtted dítsernem, mivel ér-
demeiket magad is ösmérvén, elégtelen va-
gyok azoknak elől számítására. Ő jó Her-
czeg, jó Hazafi, jó Férj, jó Atya, jó Úra'
maga Jobbágysaihoz, ennek a' fia hasonló
mindenbe az Attyához, ezen derék két Férj-
fiak nem tudom a' Táborot mi okból hagy-
ták el egyszerre, elég a' a' hoz, hogy ellen-

ségeik azt költötték reájok, hogy ezereidet el akarták adni a' Pártosoknak, de a' Pártosok azt megvetették, de én azt nem hihetem, sőt még azzal nagyobbították vádjokat, hogy mivel feltételeiket el nem fogadták, félelmekbe mind Médus, mind Arzes töllok elszöktek. A' Fejedelem ezt mind elhitte, és mind kettőjüket örökös számkivetésre kárhoztatta, már most mindenütt keresik őket, a' Fejedelem még azzal is súlyosította büntetését, hogy mentségeket sem fogja meghalgatni — ezeket mondván az Öreg, könyekbe lábadtak a' szemei — én pedig tovább kérdeztem: Talán te közelebbről is ösmérted Médust? — Öreg — Igen is Uram, fiatal esztendeimbe nálla szolgáltam, ő az én kegyes pártfogóm volt, minden titkaiba megbízott, még a' kintseit is reám bízta, de én vissza éltem a' jószágával, mivel egykor kintseiből megrakodva, tölle elszöktek, ekkor már gazdag voltam, mégis sehol nyugodalmamat nem találtam, hanem az erdőkbe kerestem menedék helyet magamnak, a' hol is az úton járókat fosztogattam. Egykor történt, hogy Médus is arra sétált, én őtet meg nem ösmértem, 's életére mertem támadni, de ő mint egy bajnok védelmezte magát, végre meggyőzött, és kötözve a' Kastélyába vitetett. Ekkor véltem bizonyos haláloamat, de ő engem maga elejébe hivatván, nem hogy megöletett volna, hanem Atyai intéssel lepirogatott, mondván: hogy ha magamat

megjobbítom, engem sorsomhoz képest szerentsés állapotba fog helyheztetni, ez ígéreti után egy aranyat nyomott a' markomba. Én nagyon megilletődtem ezen kegyes Herczegnek a' kegyelmén, magamhoz tértem, és e' mái napig is siratom vétkeimet. A' Herczeg két esztendőök múlva megházasított, és most tíz esztendeje a' Krassus szolgálattyaiba beiktatott, ezen Úrnak is nem sokára megnyartam a' Kegyességét, és most elmenetelekor a' jószágai gondviselőjének rendelt, — ekkor elhalgatott az öreg, és könnyes szemeit törülgette, — Azt mondtam néki tovább: vallyon Öreg, meg ösméred e' még Médust? — Öreg — Őtet Uram jó szívérl igen is, de ábrázattyárol nehezen, mivel régen nem láttam. — Ekkor mondám — de öreg, szeretné e' még látni valaha? — Öreg — Óh Uram! ha még egyszer őtet láthatnám, úgy örömmel halnék meg, csak még egyszer borúlhatnék lábaihoz! — innét én — Én néked őtet meg mutatom, íme előtted van maga, ösmérd meg bennem régi Uradot. — Öreg — Szent Istenek! Uram Herczeg, ezt régen gyantom! csak hogy nem mertem vélekedésemet megvilágosítani, ah, Uram, parautsoly életemmel, azonnal engedelmeskedek. — Semmit sem kívánok tölled ollyat, de vallyon nem hallottál e' valamit a' Fiam állapottya felől — Uram én azután való nap, a' mellyen téged ide hoztalak, magam beczéllettem véle, ő akkor Krassus után Sár-

diniába akart költözni, és reményelem, hogy el is érte czéllját, mivel az óta semmit sem hallottam felőle, itt Hazájába különben is nem tartózkodhatik, mert mindenfelé leselkednek utánna, mert a' nyereség kívánása sok embert felfegyverkeztetett keresésére. Ezen hír nem kevésbé megvívasztalt, mivel az Arzes szabad állapotját abból világosan értettem. Sokat vetélkedtem habozó elmém-mel, hogy az ellenünk tett hamis vád honnant származhatott, de annak eredetét semmiként meg nem foghattam, sőt nem is gyaníthattam, és e' mai napig sem tudtam ki nyomozni. El sem is tudtam tökélleni magamba, hogy felgyógyulásom után mihez fogjak, ugyan azért az öregnek megparantsoltam, hogy ott létemet senkinek fel ne fedezze, parantsolatomat mindenkor szentnek tartotta, mindenbe, a' mi tsak tőle kitelhetett, híven szolgált, még a' szemem járásaira is figyelmezett; felgyógyulásomig elbeszélte az öreg azt is, hogy miként költözött Krassus és Renósa Sardiniába, több izbe láhaimhoz börtült, meg nem szünt köszönni aztat, hogy általam született előbbeni ártatlan életére; történeteinek számításai között egyszer elől hozta azt is: tsupán egy vétkem van még hátra, úgymond, ez pedig az, a' mellytől holtomig irtózok, midőn az erdőbe harminia életet éltem, az erdő szélen futkosott egy valami három, vagy négy esztendő leánya, mihelyt megláttam azonnal nagy

nyereséget reménylettem érte, ezen tettemmel valamely szülőt vég nélkül megszorítottam, mert a' kis leánykát ellopván, valamely Gerárd nevezetű Francz Hájós Kapitánynak eladtam. — —

Ezen beszédet félbe szakasztotta Krassus, mondván: mit hallok! épen azon időbe veszett el a' kiss Lída — A' Francz Kapitány pedig felugrott ülő helyéből; és felkiáltott; Ah Egek! épen az én nevem Gerárd, és épen ezen időbe vettem meg Siciáliába Diénát egy szolgától, és mivel nékem gyermekem nem volt, sajátomá fogadtam.

Krassus. Hozzátok elől Diénát, ő az valóban, ő az én Leányom.

Gerárd. Uram Herczeg meg állj, ne hirtelenkedj, ha Diéna a' te Leányod, úgy nem fosztalak meg tőlle, de ha azt meg nem tudod bizonyítani, úgy — —

Krassus. Jól van, az én leányomnak a' bal karján egy tsillag jegy volt, a' melly is minden gyermekeimen meg van.

Gerárd. E' még nem elég (elől vesz egy kis arany szívet) ösméred e' ezt?

Krassus. Igen is, azon szívetske kedves Feleségem-é volt, nyisd fel azon szívet, abban egy koszorú van metszve ezen betűkkel: K. L.

Gerárd. Igen is. — Ah én szerentsétlen!!!

Krassus. Nem vagy mégis egészszen szerentsétlen, jöszte Hazámba, a' nélkül is semmi sem kötelez hazádhoz, mivel se

feleséged, se gyermeked; nékem széles birodalmaim vannak, azokkal, s Atyai jussommal mindenkor egyaránt osztozok.

E' beszédet nem hálgathatta tovább Mídon, hanem szaladt Renósával egygyütt kedves Testvérje ölelésére, a' történetről, s Médusról minnyájan elfelejthetvén tsupán ezen a' véletlen Ujságon vigadoztak, Krassus megölelte Gerárdot, és mindenképen vigasztalta, a' nép kösött is tsak hamar elterjedett ezen hír, az örömköltások újra hangzottak minden felől, a' nép tánczolt örömebe, még a' szíjjakra fűzetett raboknak is láttatott vídúlnisoraok; de hagyuk itt ezeket vigadozni, Arzes és Renósa is hagy keresse testvérjét a' ligetekbe, és térjünk az erdők sűrű bokraik között Mílóhoz, és Diénához.

A' mint már fellyebb ki van téve, minekutánna Míló a' gyülekezettül eltávozott, jól tudjuk, hogy Diéna utánna ment vigasztalására, és épen midőn utól érte, akkor akarta magát Míló egy hegyes törrel által verni, ezt a' mint meglátta Diéna, neméhez foghatatlan bátorsággal megkapta kezében a' tört, és azt ki tsavarván, egy ingoványos mőtárrak hínáros iszapjai közé hajította, mind a' kettőjüket szótalanná tette az ijedség, mégis előbb megszóllalt

Diéna. Ah Kegyetlen, verd inkább szívembe gyilkos fegyveredét!

Míló. Asszonyom! én olly szeren-

tsétlen vagyok, hogy soha többé vig napot már nem is reménylhetek.

Diéna. Szégyenled magadat vétkeért, hogy halandó létedre a' jövődőről beszéllesz.

Míló. Vallyon reménylhetek - é még valamit?

Diéna. Mindent — tsak ne ess kétségbe, én is munkálom tehetségem szerint szerentsédet.

Míló. Vallyon álmodok e'? ah Diéna? ha te engem tökéletesen ismérnél!!

Diéna. De még igen is ösmérlek, én már Sérástól mindeneket tudok, azt is tudom, hogy mind azokat szívedből megbántad, ösmérem pedig jószívűségedet is.

Míló. Sérás még maga sem tudja egészen.

Diéna. Jól van, de én azokról is felelek.

Míló. (térdre esik) Ah Aszszonyom! de még mind ezeken kívül is szerentsétlen vagyok!

Diéna. (fel emeli) Hogy lehet az?

Míló. Én egy gonosztévő vagyok, már mindenemtől megfosztattam, én semmit sem reménylhetek, és mégis — —

Diéna. És mégis?

Míló. Én egy Angyali személytimádok —

Diéna. Ez tehát minden szerentsétlenséged?

Míló. Óh nem! hanem az, hogy én soha sem reménylhetem annak viszont szeretetét. —

Diéna. Talán megtsalattattál?

Míló. Óh nem Asszonyom!

Diéna. Úgy tehát szerentsés vagy.

Míló. Ah nem — — —

Diéna. De miért nem ha az is viszont szeret.

Míló. Ah Asszonyom! még szerelmemet néki nem is jelentettem, és tsak egyedül te lehetsz eszköz annak végbe vitelébe.

Diéna. Én mindenbe segíteni foglak.

Míló. Óh így tehát szerentsés vagyok! (térdre esik) Asszonyom! egyedül tölled függ életem! — —

Diéna. Mit hallok!! — — Ó Míló! —

Míló. Asszonyom tökéletes igazságot! szólj, vagy lábaidnál meg halok! —

Diéna. Ah Míló várakozz —

Míló. Nem Asszonyom, nem, szólj! kérlek a' Halhatatlanokra, mert egyedül te lehetsz még valaha boldoggá.

Diéna. Ah Míló! —

Míló. Újra kérlek Asszonyom, szólj bár akár mit, mindenre készen vagyok.

Diéna. Mit kívánsz tőlem! ah Halhatatlan Istenek! eressz, hadd menjek —

Míló. Nem eresztelek mind addig, még ki nem mondod ítéletedet, vagy pedig — —

Diéna. Meg álj! ah Istenem mit tegyek!

Míló. Újra kérlek Aszszonyom, szánd meg szerentsétlenségemet, előttem van két ösvény, az egygyik a' Halálé, a' másik a' szerentséjé, szólj melyikre lépjek?

Diéna. Ah Míló! légy szerentsés, de fogadd meg, hogy soha többet életedre nem törekszel.

Míló. Soha sem Aszszonyom; mindenbe szent lesz előttem a' parantsolatod. — Felemelte Diéna, és egymást hevesen megölelték; épen ekkor találta meg őket Mídon, és Renósa, 's mindketten megölelték ezen két szerelmeseket, ezen eset Diénát nagyon megzavarta, leginkább pedig az, hogy ezek minnyájan tsak őtet tsókollyák, és elfelejtkeztek az oda meneteleknek okát kivilágosítani, még végre Mídon úgy kiáltott: kedves Húgom Diéna! kedves Testvérem!

Diéna. Mit? tehát én a' te Húgod vagyok?

Mídon.) Igen is a' mi Testvérünk.
Renósa.)

Diéna. Mitsoda fejthetetlen dolog ez?

Renósa. Ah kedves Néném! jöszte az Atyánkhoz, ő mindeneket megvilágosít.

Míló. Én szerentsétlen! ah hallj meg Míló!!

Diéna. Mit beszélsz!! Mit fogadtál? —

Míló. Aszszonyom! azt én egy Ha-

jós Kapitány leányának, nem pedig egy, Herczeg Aszszonymnak fogadtam.

Diéna. Annál inkább tellyesítheted fogadásodat.

Míló. Még így is reménylhetek.

Diéna. Tehát kétszégeskedel?

Míló. Aszszonym meg engedgy, mert én magamat méltatlannak tartottam további szívésségedre.

Ezen új szerelmen el álmélkodtak a testvérek, és alig tudták követtségeket ki magyarázni, ezt meg értvén Diéna, brömebe majd el olvadt a Testvéreinek karjaikon, végre Diénát Mílóval egygyütt a Testvér követek az Attyokhoz vezették, reszketve szorította Krassus fel talált leányát karjai közé, a' Jószívű Gerárd Diénát meg áldotta, és minden jószágát néki adta, Diéna pedig hol Gerárdnak, hol Krassusnak borúlt a' lábaihoz, végre mind a' kettőjüket sorra ölelte, ezen zavarodásba a' véletlen esettől el alélva a' Testvérjeinek karjaik közé rogyott, a' kik is elvitték ezen helyről, és intettek egyszer'smind Mílónak is, hogy menne utánnok, ő azonnal követte őket, és a' Míló példája szerint Arzes Amindával egygyütt, Diéna legközelébb a' Míló sátorába vitetett, ahol is egy orvos szorgalmatossan körülötte lévén, tsak hamar magához jött a' Míló karjai között — ezen egész nap így tölt el a' vígság között, úgy hogy észre sem vették, mikor bé setédett; fel viradott végre a' következendő

nap is, annak feljöttével ismét minnyájan összevgyültek, ezen alkalmatossággal ekként folytatta történeteit Médus — végre fel lábbadtam a' betegségemből, és hogy a' vádomat el igazíthassam, fel tett szándékkal a' Fejedelemhez akartam indulni, de az én öreg gazdám észre vévén fel tételemet, el lent állott, és tellyességgel el nem eresztett, hanem azt tanátsolta, hogy inkább a' Fiamot követném Sardiniába, így inkább boldogúlhatok fel tett tzielomban; ezt helyesnek is ítéltem a' magam részéről, így egy hajóba költözvén csak hamar Sardiniába eveztem, de ott a' Fiamat seholsem találtam, így nem lévén már ott semmi keresetem továbbá, ismét a' Tengerre ültem, és minekutánna a' közép tengeren sok felé bújdostam volna, ezen Kapitány Úr betegem a' hajójába fogadott, aholis egy rejték kamarába mind szüntelen feküdtem, a' Kapitány szorgalmatossan gyógyítatott, és senkit hozzám nem botsájtott. E' szerint nem tsuda, hogy Mídon utazásunkba engem nem láthatott, mert egy szolgán, és egy orvoson kívül senki nállam nem is alkalmatlankodott, végre már kevés költséget is el fogyasztottam, és már egyedül a' Kapitány Úr szárnyai alatt jutottam ezen pusztaszigetbe a' Fiaimhoz.

Ezt a' mint elvégezte Médus, Arzes azon volt, hogy ne számítsa elől esetét Míló, de ennek egészszen ellene állott Míló.

Míló Történetei.

Magam vádolom magamat, ne pedig más vádollyon. Én az Atyámat, 's Testvéremet véghetetlenül szerettem, ezen szeretet ámbár már egyszer meg hamvadzott, de most újra a' tüze még nagyobb lángal fel lobbanván, holtomig állandó is marad — Midőn az ötsém Alvezérré tétetett, ekkor egyedül magam maradtam az Atyám jószágába, aholis egy Lentás nevezetű ifiú gyabran meg látogatott, és végre a' barátságomat meg is nyerte. Ezen ifiú kezdette az irigység tüzét szívembe gerjeszteni, ezeket hányván előmbe, hogy az Atyám Arzeset jobban szereti, mint engem, és őtet tiszttségbe helyhezteti, én reám pedig nem is ügyel. Végre a' nyereség kívánását öntötte a' szívembe, ezt mihelyt magamba szívtam, azonnal az ötsém ellensége lettem, de még ekkor se aludott ki az Atyai tiszteletszívemből, ő azt is igyekezett ugyan ki óltani, de haszontalan; Egykor sebeitől terhelve hozzám jött, és azt mondotta, hogy Arzes az úttyát el álván, életére törekedett, ennek pedig az oka tsupán onnét származott, hogy én ugyan azon egy Renósát szerettem úgymond a'kit Arzes szeret. — Én ezen beszéden fel háborodtam Arzes ellen, ő pedig mihelyt fel gyógyúlt, azonnal töllem el utazott, én több ízbe tudakoztam az utazása czéllyát, végre csak ugyan meg vallotta, hogy ő a' Rablók ve-

sére és hogy a' katonáihoz utazik. Néhány napok múlva ismét meg látogatott, a' mint véle beszélgettem, akkor jelentette egy Inas, hogy egy idegeny vélem szállani kívánkozik, én az idegenyt tüstént be eresztettem, ezt egynek lehetett gondolni az Atyám Katonái közül ruházattyárúl, be jöve tele után világosan azt jelentette, hogy Arzes ötet nagy ígéretekkel meg vesztegetvén arra vette, hogy engem öljön meg — de én, úgymond, ezen fogadásomat meg bánván, néked Uram Míló azt jelentem, hogy őrizd életedet; ezen hírnek én hitelt nem adhattam, de mégis azon postát bántódás nélkül eresztettem. Másnap Lentással kimentem vadászni egy erdőbe, a' hol is fel kerestük a' vadak tanyáit, és azokat űzvén, minnyájan széjjel oszlottunk, és a' mint én egy őzet sebessen nyomoztam volna, egy fegyveres előmbe ugrott, és véletlen meg ragadta a' mellyemet, a' földre terített, és kivont fegyverét a' mellyemnek szögezte. Ekkor elől ugrott Lentás három szolgálival, és azon gyilkost félre rántván, kivette kezéből a' Kardot, és megkötöztette. Meg kötöztetése után kérdezte az úton állótúl, hogy mi végből támadta meg életemet, a' gyilkos látta már meg győztetését, minden haladék nélkül azt vallotta, hogy Arzes bérlette ötet ezen Istentelenségre. — Ezt, és az előbbeni hírt öszve vévén, meggyőződtem a' vallása igazsága felől. Lentás mint kardal nyert rabját, a' gyilkost

el vitette, és a' mint álnokul mondotta, megölette. Ő sok rossz tanácsokkal táplált az ötsém ellen, végre magam is sokakban megegyeztem, és fel tétéleink tellyesítésére egy kirendelt napot rendeltünk. Nem sokára elérkezett a' ki rendelt nap, a' mellyen is egy erdőbe öszvegyültünk, ez a' hely nem messzére volt a' tsata piartzhoz, ugyan onnant Lentás ki tsalván Arzest, véletlen meg támadtuk, le vertük, és egy barlanghoz vittük, a' mint a' barlanghoz értünk, onnant ki ugrott egy vitéz az Arzes oltalmára, — de még most is rettentő gondolat! — azon ösméretlen vitéz személyébe az Atyámat szúrtam keresztül, én azt ugyan akkor nem tudtam — egy kevésse el halgatott Miló, ezt egy mély sobajtás követte, és ismét folytatá beszédjét — Mihelyt a' vitézt keresztül szúrtam, azonnal Arzest a' barlangba taszítottuk, és én reá zártam az ajtót, de elmenetelem közbe elvesztettem a' zsebemből egy levelet, egy keszkenőt a' kúltsal egygyütt, épen az akkor elvesztett keszkenőt kaptam egykor Lentástúl, a' mellyet is a' Renósa neki adott ajándékának hazudta. Kevés üdő múlva észre vettem káromat, vissza is küldöttem négy szolgákat, de azoknak elől jöve telek el várhatatlan volt, magam indultam tehát utánok, és a' jószágim fel keresésekre mivel nagyon féltem, hogy azok el árulhattyák titkaimat, a' mint hogy meg is történt, mert Arzes helyett már akkor a' magam

gam szolgálai voltak a' barlangba zárva, a' barlang lakatait nagy bajjal mégis le ver-tem, és tselédeimet ki szabadítottam. Fel fedezett titkaimon kéttségbe esvén, minden ereimet a' dühösség fogta el, már ekkor a' meg öletett vitéznek sem találtatott a' holt teste, ezt mind meg tudván, nagy mérgesen Lentáshoz vissza nyargaltam, mingyárt is tudósítottam mind ezekről a' meg történteokról, ő magais ezen nem kevéssé fel háborodott; szintén ekkor érkezett közénkbe egy szolga, a' kiis azt mon- dotta, hogy már régen keres bennünket ezen erdőbe, a' Társa pedig a' viadalba el- esett, és ő is csak szaladással mentette meg életét, ettől kérdezte Lentás, hogy mitso- dás ruházatba volt a' vetélkedő társa? — az pedig felelé, hogy veres és fekete-tollas sisakba, — Lentás — Úgy tehát azt már Míló meg győzte. — Ekkor emlékeztem újra azon vitézre, a' kit a' barlangnál meg öltem, ugyan annak hasonlók voltak a' tol- lai, egyszer'smint kérdeztem, hogy ki volt az a' vitéz? az a' Tyrannus, mosolyogva azt súgta a' fülembe, hogy: Médus az Atyád.

Ekkor egészen kéttségbe estem, mert már tudtam, hogy a' dolgunk ki világoso- dik, ugyan azért két száz fegyveresekkel éjjel nappal haszontalanul üldöztük és ke- restük, mégis minden igyekezetünk haszon-

A' Szerentsés Puszta Sziget.

7

talan volt, végre el úntuk a' haszontalan
 való fáradozást, és meg tértünk a' Kastély-
 ba, ott hallottuk meg, hogy Arzes engem
 keresett; ezen még jobban felháborodtunk,
 mivel láttuk, hogy már kivilágosodtak
 minden gonosz tetteink, nem is tudtunk
 egyebet mit tenni, hanem Lentás szokott
 gonoszságit továbbrais ki terjesztvén, a' Fe-
 jedelemhez azt a' színlett követtséget kül-
 dötötte, hogy Médus, és Arzes ötet meg kí-
 nálták a' hadak fel adásával, de mivel ő azt
 szégyennek tartotta el fogadni, azértis aján-
 lásaikat megvetette; de Médus, és Arzes
 mihelyt ezt meg tudták, azonnal el szöktek,
 mivel félték a' reájok következő bünte-
 téstől. Ezen költeményt azis bizonyította,
 hogy sokan látták a' Táborból való eltávo-
 zásokat, a' Királyis minekelőtte kinyomoz-
 ta volna, azt elhídte. Ezen színlett Nemes-
 tselekedetéért a' Király Lentásnak meg ke-
 gyelmezett, és így szűnt meg a' Polgári
 Háború. Titeket pedig Atyám! és ötsém!
 mindenüt kerestek, de sehol senki felől-
 letek semmitsem hallott, annál inkább hol
 létteteket fel nem fedezhette, e' még job-
 ban meg erősítette a' hamis vádat. Én pe-
 dig, ámbár a' lelkem ösméretétől éjjel nap-
 pal egy aránt háborgattattam, még is a'
 Hazámba mind addig meg maradtam, még
 nem egy véletlen történet fel zavart egész-
 szen, mert egykor Lentás hozzám jött, és
 világosan a' jószágom felét tőlem kívánta,

én azt meg tagadtam, ő pedig azzal fenyegetett, hogy mint vér tagadót, 's attyának szánt szándékos gyilkossát a' Fejedelemnek, és a' Törvényeknek fel ad. Én részszerént a' haragtól, részszerént a' félelemtől felindítván, ellene kardot rántottam, de ő még a' szolgálaim sorain 'is keresztül vágta magát, és meg menekedett. Egy szolgáját csak ugyan elfogtam, ezt keménnyen kérdőre vettem, a' kiis meg vallotta, hogy ő öltözött egykor Katona ruhába az Ura parantsolattyából, és ő hozta azon költött tudósítást, hogy Arzes életemre törekedik; másszor pedig ugyan ő fegyverkezett ellenem az erdőbe ura parantsolattyából olly végre, hogy támadna meg engem alattomba, és hogy a' mikor meg akarna ölni, Lentás elől ugorván, meg szabadítottson — a' Lentás ki tsinált mestersége volt az is, hogy ekkor ismét Arzest vádollya, de mind ezen tettiért úgymond olly háládatlan volt Lentás, hogy tsupán egy arannyal szúrta ki a' szemét, ezért egészen meg is únta a' szolgálattyát, és szánt szándékkal fogatta el magát, hogy illy móddal meg menekdhessen Lentástúl és nekem ajánlotta mindenbe hív és hasznos szolgálattyát.

„Az alá való rossz szívű ember kivált „ha alacsony nemből származik, soha el „fajult indulatait meg nem zabolázza, mert „csak ugyan igaz marad az a' köz mondás,

„hogy: a' kútyából soha sem lesz szalon-
 „na; valamint az is, hogy a' szép Aszszony,
 „a' kints, és az ital még a' kemény tornyo-
 „katis megrázhattya' — igaz ugyan, hogy
 „mindenkor lenem dűtheti — a' halál is
 „töbhnnyire olyan, a' millyen az élet. Ezt
 „a' következendők meg is mutattyák“. — —

Nemis nagy fáradságomba került azt a'
 szolgát magamhoz édesgetni, mert szabad-
 sággal, és ajándékkal meg vesztegetve,
 azonnal ura után küldöttem, olly fel tétel-
 lel, hogy azt mihelyt meg talállya, azon-
 nal, mintha fogságából ki szökött volna,
 tétesse magát, és mihelyt módját talállya,
 azonnal orozva öllye meg, ha ezt végbe
 viheti; szökjön hozzám, mert nállam min-
 dég menedék helye lészén. Ezt az a' go-
 nosztévő be is tellyesítette, mivel épen a'
 Királyi udvar előtt utól érte az Urát, és
 színlett haragságaival ismét a' maga részére
 hódította; nagy éjjel értek a' Királyi Kas-
 télyba, ugyan azon éjjel a' szándékomat
 tellyesítette, mert egy hegyes törrel Len-
 tást keresztül verte; e' meg lévén, nagy
 lármát indított, mint ha a' rossz emberek
 ölték volna meg Lentást; nagy zavarba jött
 mingyárt az egész udvar, végre a' Király-
 hoz is elment ez a' hír, a' kiis tüstént Len-
 táshoz szaladott; Lentás még ekkor a' ha-
 lállal küszködött, 's meg látván a' Feje-
 delmet, minden borzasztó gonoszságait az

enyémekkel egygyütt meg vallotta, és a' ti ártatlanságaitokat meg-világosította — az után sátányi lelket vérével kiokádta. Szintén ezen zavarodásba érkezett oda egy Katona, a' ki is saját levelemet, mellyet Lentástól kaptam, és én a' barlangnál a' külszal együtt elvesztettem, a' Király kezébe adta, mellyet is a' Fejedelem megolvasta, és eltette, a' Katonát pedig mindenek előtt még ott kérdőre fogta, hogy mi módon kerítette a' kezéhez a' levelet, a' Katona pedig azt vallotta, hogy az előtt mintegy három héttel két útasokkal beszéllett, és azoknak egyike midőn néki egy aranyat adott volna, ezen levelet az erszényéből ejtette ki, ő azt észre vévén, mihelyt az útasok elmentek, felvette, de mivel olvasni nem tudott, az ólta mindég nálla hevert. Ez előtt való nap véletlen egy baráttyának megmutatta, ki is néki azt megmagyarázta, mihelyt pedig annak értelmét megtudta, kötelességének tartotta azt a' Fejedelemmel közleni. Ezt, és az előbbenieket mind jól hallotta az a' szolga, a' kit én megvesztegetvén a' Lentás gyilkossa lett, ugyan azért minden késedelem nélkül az Udvarból elillantott, és azon nevezett levél vivő Katonának paripájára felugorván, egyenesen hozzám nyargalt, hogy jóval előre tudósíthasson a' megesett dolgokról.

Más nap nagy éjjel ért a' Kastélyomba, s egyenesen a' kamarámba rohant, és tús-

tént tudósított az egész dologról. Ezt én meghalván, már egészen kétségbe estem, és mivel mindég féltem a' gyanútól, készen tartottam egy felfegyverkezett Hajót, ez nagy hasznomra is vált, mert azonnal annak segedelméhez folyamodván, rá hordattam mindenféle portékáimat; — az éjnek setétsége még iszonyatosabbá tette sorsomat, a' szolgáim minden felé már fel voltak fegyverkezve, és egyedül az indulás volt még hátra, midőn hírül hozták, hogy az a' gonosz ember, a' ki a' Lentás szolgája volt a' Tornátról le esvén, azonnal életét végezte — Ezen megsemmis illettém, mert az ilyen ember nem olly balált hanem a' hóhér pallossát, és keréket érdemlett: ez után csak hamar a' hajóra ültem. Ekkor voltam már valóságos haramia, mert mindenütt üldöztem az ártatlanságot, sok a' tengeren tett tsavargásaim után is az Atyám's Testvérem felől semmi bizonyos hírt nem hallottam, mind addig, még Sérást egy kőszirt tetején meg nem találtam, ő adta legelől tudtomra az Arzes veszedelmét. Még akkor léptem a' legkeservesebb állapotha, mert a' dühösség, és a' szeretet egy aránt ostromolta szívemet, végre mivel láttam, hogy a' tengeren célomat el nem érhetem, ezen sziget fel keresésére indultam, azon fel tétellel, hogy Arzest itt talán meg találhatam, és szenvedéseimnek véget vetettek, illy állapotoknak közepette jutottam

ezen szigethe, (ekkor el halgatott, és könnyes szemeinek törüllése után fel kiáltott) Ah Atyám! 's testvérem, várhatok é még tölletek engedelmet!! — —

Médusnak szemei a' könnyekbe úsztak, Arzes pedig kezeinek csókolása között kérte, hogy legyen inkább engedelmes, mint meg vető. Végre öszve szedte magát Médus: Fiam! mivel látom vétkeidnek igaz meg bánását, én meg engedek — 's ezzel karjai közé szorította — — Ezt minden felől a' tolongó sokaság áldása követte, Míló, Arzes, és Diéna ismét a' Médus lábához borúltak, 's azt annyira tsókolták, hogy alig tudott töltek kifejtőzni az öreg. Végre Arzes is elől beszéllette történeteit.

Ez is el végeződván, már semmi nehézség sem volt a' szíveken, és még ezen nap el ment Arzes kedves lak helyére, őtet pedig Renósa, és a' testvérjei követték, a' barlangnak kietlenségén minnyájan borzadtak, de mégis annak belső tsinosságát minnyájan tsudálták; itt elejébe szaladt Arzesnek már elfelejtett kis kutyája, mint egy szemére hányván Urának, hogy a' boldog állapotban mely hamar elfelejtkezett előbbeni szerentsétlenségeiről, ennek látásán minnyájan újra örvendeztek, végre le térdelt a' barlang közepén Arzes, és ekként fohászkodott; Ti! ezen szigetnek Istenei!

tekintetek e' homályos barlangba, itt adok hálákat ti néktek, hogy ezen szigetbe szerentséssen meg őrzöttetek; te pedig kedves lak helyem, felejtsd el egy szerentsétlen panaszszait, 's e' mái naptól fogva légy a' sors, és az Amor Temploma, itt nyújtom a' hatalmas Istenekhez tsekély áldozatomat. Ide gyűltek végre minnyájan, és egy oltárt építettek, a' mellyen a' sorsnak, Ámornak, Neptunusnak, és végre minden Isteneknek áldoztak azért, mivel szenvedéseiket ekként jutalmazni méltóztatták. Az áldozat végétével fel állott Médus, a' tolongó sokaság mint egy földi Istent őtet körül vette, ő pedig mint egy intő tekintettel szemlélte meg a' körül állókat, végre egész méltósággal így kezdette beszédjét. — A' szerentsétlenséget gyakran váratlan szerentse követi, mert fel 's alá fordul annak óránként keréke, egy halandó kísémist tanulhattya annak ösvényeit a' ki boldogtalan, az nem lehet szerentsés, a' tökéletes boldogságnak határit ritka ember ösmérheti. — Nem is abba határozódik a' valóságos boldogság, ha a' világhoz ragaszkodó a' roppant városok falai között színlett barátokkal környül véve festett palotákba lakhatik, a' vagy a' fősvény díis halimokra gyűjtött kintseit olvasgathattya vagy a' szomj Kereskedő sok portékáiból gazdag nyereséget ígér magának, és midőn a' szél kergető a' bujaság karjain gyönyörködik. Ezek minnyájan a' leg bol-

dogtalanabbak; a' boldogság tsupán az egyenes szívet, ártatlan életet, természetes gyönyörűséget, és a' megelégedést kedveli; ez egyedül az, mellyet még a' sötét barlangokbais követ a' szerentse; a' Nemes szív annak változásaival meg nem aláztatik, sőt erősítetik, és egyedül ez a' próbája egy álhatatos szív rénnyeinek. Senki e' világon magát születésében, vagy rangjában el seis bízza, mert nem tsak egy ember állapottya változó, hanem még az ég, föld, és a' tsillagok is az üdő forgásával el enyészendők, tsupán az egy rény marad mindenkor álhatatos. Alig tudták magokat felserkentení álmélkodásaikból a' halgatók; ezen ünnepet még a' tett leg díszesebbé, mivel mind a' három Kapitányok rabjaikat örökös szabadsággal meg ajándékozták, és így egyesült könyörgéssel kérték az Isteneket szerentsés utazásokért.

Musikával, tántzal, vendégséggel és sétálással töltötték el a' napnak hátra lévő részét minnyájan kevesen is aludtak ezen éjjel, és minden az útazásra meg kívánó szükséges eszközöket felkészítvén, más nap reggel sok áldások között hagyták el ezen szerentsés Pusztá szigetét, az Algíri hajó czellyának el érésére igyekezett, a' Francz, és Siciliái hajók pedig Siciliába evedztek, a' hováis szerentséssen el értek, aholis a' nép öröm kiáltásokkal fogadta. Krassus és

Médus kevés üdö alatt ki dolgozták a' Király előtt a' Míló szabadságát, és így Míló Lidával az az Diénával, Atzes pedig Renósával többé nem háborgattak szerelmekben. Aminda nehezen felejtette el kedves Arantesét, végre annak a' helyére lassanként Mídon tsúszott. Sérásról mind ezek a' Herczegek el nem felejtkeztek, mivel őtet sorsához illő jó rangba helyheztették.

Haza érkezések után egy hold nappal ünnepeltetett a' Menyegző, mellyen ezen három pár Herczegek örökösen egyesítettek. Már égtek a' menyegzői szövétnekek, az áldozatra rendeltetett állatok le vágatnak, 's a' szent tüzeknek füstjei sok szerentékkal kedvoskedtek, és már a' három Párok Himmen oltáránál a' szent Frígy által fel bonthatatlanul örökre öszveköttettek, midőn egy idegeny a' Templomba érkezett, kiis már a' fején hordozta fehér színbe az agg üdöne képét, mind azon által bátor lépései hajdani bajnokságát minden ő reá nézőkkel meg ösmertették, ez a' Templom közepén egy kevéssé meg állapodott, és széjjel nézett a' sokaság között, alig tekintett az oltár előtt álló Herczegekre azonnal fel kiáltott; Ah hatalmas Istenek! vallyon nem tsalatkozok é! és sebessen az öszveköttetett Herczegekhez szaladott. Aminda mingyárt meg ösmérte az Attyát, és Kedves Mídonnya ölébe rogyott, az idegeny

Amindát tsókolta, a' Herczegek, pedig úgy el álmélkodtak, hogy alig adtak hitelt látományaiknak. Az Idegeny végre az oltár lábaihoz borúlt, és a' Mindenható Isteneknek hálákat adott, hogy mind őtet magát, mind Leányát illy szer felett szerentséltetni méltóztatták. Az üdő jobban ki világosította ezen történetet, mert a' mint el szökött Aminda Arantessel, nem sokára az Attya egy holnapig való utazása után gazdag nyereséggel megérkezett a' szigettyébe, mihelyt ki szállott a' hajóbúl, azonnal hírrül vitték a' Leánya elszökését. Könnyen által láthatta azt akárki, hogy Arantes lop-ta el Amindát. A' felől a' vezér magasem kétségeskedett, nem annyira az hogy elszökött Aminda, mint az, hogy Arantes is még gyermek lévén nem fogja tudni a' hajózás mesterségét és könnyen veszedelem érheti őket, nyughatatlanította ezen Atyát, mert egészen kitanúlván az Arantes születését, hazáját, 's természetét még minekelőtte el szökött volna a' Leányával, már elvégezte magába, hogy hatsak végbe viheti, Amindát néki adja hitvesül, és ha ez még történhetne fel tette magába, hogy elhagyván ezen veszedelmes tengeri prédálást, azonnal minden kintseivel Siciliába költözik, de mégis fájlalta, hogy illy móddal hagyattatott el a' leányától; ezen esetben nem is tudott egyebet mit tenni, hanem a' leg derekabb két hajóira minden kintseit,

elegendő fegyverrel, és eleséggel együtt hordatta, és azokra jó őrizeteket is rendelt; de szerentsés is volt, mert mihelyt tökéletesen fel készült, azonnal hat Algíri hajók körül fogták a szigetnek egy részét, a Tolvajok között mingyárt nagy viadás támadott, ezt meghalván a vezér, azonnal össze szedette zavarodott seregét, és mint egy bajnok, bátran indult az ellenség ellen, de az Algíriaknak két annyi is lévén erejek, őket minden felől körül vették, még is a tolvajok két ízbe verték vissza az Algíriaiakat; harmadszor már olly megátalkodva ütöttek rajtuk az Algíriaiak, hogy lehetetlen volt már a nagyobb erőnek nem engedni, végre úgy körül vették a Négerektől, hogy felette nagy mesterség volt a két hajóhoz jutni, és töllyokat ebbe talán elsemis érték volna, ha az éjjnek sötét homálya azokat el nem rejtette volna a Négerek szemei elől. Nagy bajjal mégis elértek a hajóhoz, ezekre a vezér még megmaradott kevés népével ráis költözött, ekkor vették észre az Algíriaiak tsalattatásokat, de már késő volt, mert a vas matskákat azonnal fel húzván, az ellenség elől nem annyira szaladtak, mint szöktek. A vezér Siciliának kormányoztatta a hajójait, a hová szerentséssen sokkal előbb meg érkezett, mint a Herczegek, itt minden felé tudakozott Arantesről, de azon nevet senki sem ösmérte; és már egészen kétségbe is

esett a' Leánya fel találása felől mind addig, még végre eszébe jutott, hogy Arantes az Attyát Krassusnak nevezte, már ezt a' nevet minnyájan ösmerték azok a' Siciliaiak, a' kikkel csak közölte titkait a' vezér, és minnyájan úgy vélekedtek, hogy Mídon volt az Arantes olly nevezet alatt el rejtve. Ez a' Vezér előtt sem láttzott lehetlenségnek, és el tökéllette mind addig Siciliába maradását, még a' Herczegekről, és a' Leányáról valamely bizonyos hírt nem hal. Ez üdő alatt meg tettzett a' vezérnek ezen ország lakosinak természetek, erköltsi tulajdonságok, és életeknek módja, és már különben is a' szigetjétől meg fosztott, meg vett itt egy szép mezei jószágot; éppen ekkor, indultak a' Fejedelem parantso-lattyából néhány hajók a' Herczegek keresésére, ezen hajókkal a' vezéris el indult Sardineába, de ottis haszontalan volt minden fáradozása, és egy holdnap utazása után vissza érkezett Siciliába, és meg érkezése napján véletlen ezen templomba vetődött, aholis Leányát azonnal meg ösmerte, és így a' Menyegzői pompáezen Atyák vígan töltötték.

Ezen Atyák nem sokára gyönyörködtek az onokáik látásába, és így e' példa nélkül való Herczegek sok szenvedéseiknek a' Himen szövétnekei szint úntalan gerje-dező tüze rendeltetett jutalomúl, sokáig

gyönyörködtek még onokáik között is ezen boldogságba, és ennek egész koporsójok hé zártáig nem is lett.

V é g e.

Österreichische Nationalbibliothek

+Z16

